

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИИ

2014 сыл
Ыам ыйын
24 күнэ
Субуота
№ 72-73 (10129)

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыг хаһыата»

Үтүө үгэс үксээтин

ТҮМСҮҮНҮ - ДЬЫАЛАНАН

1 Хомустаах нэһилиэтин ыраах-чугас рейстэргэ сылдьар суоппар уолаттар, сорохторо Дьоккуускайга «Белай озеро» аттыгар мас, чох, ноһуом уонна балбаах атыылааччылар, барыта 26 киһи уопсайа 37,5 тыһ. солк. кыттыһан хомуйдубут. Мантан 20 тыһ. солк. оһолго түбэспит биир дойдулаахпыт Александр Федоров эмкэ барарыгар көмө быһытынан, 17,5 тыһ. солк. VI Ооньуулар фондаларыгар бэлэмнэни үлэлэргэ көмө быһытынан уу харчынан аҕалан фонда счегутар туттардыбыт.

Ооньуубут саҕаланара олох чугаһаата, онон Намнар, түмсүүлээхпитин көрдөрөн фондада үбүнэн кыттыһыга түргэнник хамнанан, ырааһырдыы, көҕөрдүү үлэтигэр тус бэйэбитинэн кыттыабын, оччобуна бары саба түстэхпитинэ санаабыт хоту Ооньуулары үчүгэйдик тэрийэн ытыахпыт.

Н.В. СИВЦЕВ,
1 Хомустаах

СУЛУУСПА - ЫТЫК ИЭС

Билэргит курдук, Нам улууһугар муус устар бастакы күнүттэн 18-тан 27-лэригэр диэри саастаах эдэр дьон аармыйага ынгыры буола турар. Бүгүнгү күнгэ 28 уол медицинскэй туоһулааһыны аһан сулууспалы бардылар. Киһилэр Хабаровскай, Приморскай кыраайдарга, Амурскай уобаласка бардылар. Ону таһынан, хас да уолга эбии медицинскэй бэрэбиэркэлээһин ананан көрдөрүнэ сылдьаллар. Сорох уолаттар араас биричинэнэн медицинскэй туоһулааһыны бүтэрбэккэ сылдьаллар. Манна бастакынан, уолаттарбыт бэйэлэрин эбээһинэстэрин толоро үөрэммэтэхтэрэ (анализтарын кэмийгэр туттарбаттар, докумуоннарын ситэ аҕалбаттар, кэлиэхтээх кэмнэригэр кэлбэтэр), иккиннинэн, доһунастаах дьоннор эбээһинэстэрин ситэри толорботторо кестэр. Медицинскэй бэрэбиэркэлээһини барарга хас да уол кэлбэккэ сылдьаллар.

2014 сыл тохсунньу 1 күнүттэн сана Федеральной сокуон үлэҕэ кириэр. Онно манньк уларыһылар кирибиттэр.

27-лэрин туолбут призывниктарга байыаннай билиэт ыалларыгар, докумуоннарыгар эбии графа толоруллар буолбут «сокуонна олоҕурбатах биричинэнэн аармыйага сулууспалабатах» диэн.

Государственной гражданской уонна муниципальной сулууспа туһунан сокуоннар уларыһы кирибит. Билигин государственной сулууспаа аармыйага сокуонна олоҕурбатах биричинэнэн сулууспалабатах гражданин үлэҕэ ылыллыбат, онтон үлэли сылдьар государственной сулууспалаах ууратыллыан сөп.

Үрдүк үөрэхтээх гражданин ыксаллаах сулууспа кэнниттэн иккис үрдүк үөрэххэ босхо үөрэниэн (экономика уонна сайлыгы салаатыгар) эбэтэр эбии куурустарга квалификациятын үрдэттиһиэн сөп.

Онон уолаттар, инникигин көрүнэр буоллахытына толкуйдаан уонна сөптөөх быһаарыны ылынып, онтон төрөппүттэр, өбөлгөргүтүгэр сүбэ-ама буолун.

СӨ Байыаннай комиссариатын Нам улууһунааҕы отдела

Саха сирин норуоттарын VI спортивнай ооньууларга

Улууспутугар ытыллыахтаах Саха норуоттарын VI спортивнай ооньууларга буолара 46 эрэ күн хаалла. Бу олус эһиэттээх тэрээһингэ бэлэмнэни үлэлэр элбэх хайысханан ытылла тураллар.

Биллэн турар, күрэхтэһиигэ кытта, тэрийэ, көрө элбэх киһи кэлэрэ сабаҕаланар. Бачча киһини ханна, хайдах аһатан-сигэтэн ытыабыт? Ол туһунан «Нам улууһа» МТ баһылыгын экономикага солбуйааччыта, дьону аһатыны тэрийиигэ эһиэттээх Л.И. Шарапованы көрсөн кэпсэтибит.

Корр: Людмила Ивановна, Эн салайар комиссияг хайдах тэринэн үлэлэн эрэр? Төһө киһини аһатыахпыт диин былаан-ныгыгыт?

Л.И.: Комиссиябытын аһатар

мателлэригэр атыыга-эргизингэ кыттар дьоннорбутугар анал форма тиктэрэ сылдьабыт.

Үһүс бөлөх (ынгырылаах ыалдьыттар) «Сулусчаан» о/с түһүөхтэрэ. Онно аһатыахпыт. Киһилэри «Тыгын Дархан» ресторана повардарга аһатыахтара. Бородуукталарын бэйэлэрэ хааччыналлар.

Пааркаҕа тутуллар саҕа «Моһол ураһа» СР президеһнэ, «Нам улууһа» МТ баһылыга, Ил Түмөн председателэ, спорт министрэ биридди күн ынгырынан кэлбит ыалдьыттары көрсүөхтэрэ.

Корр: Итии аһылык сыабын тэрийии, ыраас уу тэрили туроруу боппуруостара хайдах быһаарыллан эрэллэрий?

Л.И.: Итии аһылык сыага урукку «Юбилейнай» маҕа-

«ТОЛОРУ БЭЛЭМНЭЭХ КӨРСҮӨХПҮТ»

контингенттынан көрөн үс-рабочай бөлөххө арааран үлэли сылдьабыт. Бастакы бөлөххө спортсменнар, тэрийэччилэр, культурнай программаларга кыттааччылар кирирлэрэ чуолкайданна. Манна 4350 киһини аһатыахтаахпыт. Бу бөлөххө салайааччынан улуустааҕы үөрэх управлениетын начальнига О.Н. Протопопов ананан үлэли сылдьар. Иккис бөлөххө күрэхтэһиини көрө кэлбит ыалдьыттар уонна олохтоохтор кирирлэр. 6 тыһыынчага чугаһы киһи буолуо диин сабаҕалыыбыт. Киһилэри аһаты тэрээһинин улуус тыатын хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига Е.Е. Гоголев сүрүннүү. Үһүс бөлөх – ынгырылаах ыалдьыттар. 150-ча киһи кэлиэ. Бу бөлөх тэрээһинигэр үлэ көмүскэлин отделин кылаабынай специалиһа Т.А. Кондратьева үлэли сылдьар. Комиссиябыт бастаан нэдиэлэҕэ биридэ мустар этэ. Кэнники кэмгэ нэдиэлэҕэ хаста да мустан сүбэлэһибит.

Корр: Ити этэр бөлөхтөргүт аһыыр сирдэрин, кимнээх аһаталларын быһаардыгыт дуо?

Л.И.: Бастакы бөлөҕү (спортсменнар, тэрээһингэ кыттааччылар) 33 объекка сыһыанан аһатыахпыт. Туһааннаах тэрилтэлэри кытта кэпсэтии барбыта. Сүннүнэн үөрэх тэрилтэлэригэр (профлицей, педколледж, оскуолалар, оҕо садтара) олордуюхпун, аһатыахпыт. Бу бөлөҕү аһаты боппуруоһун ытыллыбыт куонкурууска кыайан единэй операторынан аһаабыт «Холбос» тэрилтэтэ быһаарыахтаах. Бородууктатын бэйэтэ хааччылар. Куоракка, Чурапчыга, Хаҕаласка, Мэҥэ-Хаҕаласка, Тааттаҕа, Бүлүүгэ, Үөһээ Бүлүүгэ баар общепитын үлэһитэрин (повардарын) аҕалан аһатан аһатыахтаахтар. Манна улуус остолобуойа (сал. Г.К. Балсуков), «Лена» уонна «Аргыс» эмиэ кыттыһыахтаахтар. Онон барыта 19 сиргэ кафе, остолобуой аһан үлэлэтиэхтээхтэр.

Күрэхтэһиини көрө кэлбит ыалдьыттары уонна олохтоохтору аһатыга Ленскэй нэһилиэк дьаһалтата, ТХУ уонна урбаанныттар координационнай сэбиэттэрэ (предс. О.Н. Протопопова) сыһыарыллыбыттар. Киһилэр сүрүн сорукутара хорчуопкалары тэрийии, хааччыһы буолар. Улуус предприни-

һыинҕа аһыллыаҕа. Ону сэргэ, манна ыраас ууну онорор установка туруоруллуоҕа. «Эрэл» ТХПК кэпсэтин «Регион-строй» диин тэрилтэни үлэлэтэ сылдьар. Уу установка сменаҕа 16 тонна ууну онорон таһааран 0,1-1,5 л бытыылкаларга кутар кыахтаах. Ыраас уунан хааччыһыга өссө 2 уу баһар массынаны туруоруохпун («Эрэл» ТХПК + аренда). Сыха аһылык алта көрүгүн (итии, сөрүүн, бурдук, кондитерскай, эт, оҕуруот аһа) саҕа технологиянан (самолеттарга порциянан биэрэн аһаталларын курдук) суукаҕа 10 тыһ. уаппакканы онорон таһаарыаҕа. Бу сыха от ыйын 1 күнүгэр бэлэм буолуо.

Корр: Эһит саппааһа төһөнү? Бэйэ бородууксуйатын атыыга таһаарыга ыам ыйын 1 күнүгэр кирибит техникскай регламент мэхэйи үөскэтиэ суоҕа дуо?

Л.И.: Улууспут хаһаайыстыбаларыгар, гражданнырга былырын хаһаамыт хаһаастара: 3600 кг ыһах этэ, 2180 кг сибинньэ этэ, 3370 кг сылгы этэ, 440 кг балык, 300 кг буотарах баар. Итини таһынан, СР ТХМ-тэ улууһу этинэн хааччылар былааннаах. «Эрэл» ТХПК 1380 кг быһыһаҕы оноруоҕа. Аппаанытааҕы сүөһү өлөрөр сыаҕы үлэлэтиэхпитин эти тоннор установка суоһунан үлэлиир туруга суох. ТХМ-тэн установканы булан хааччылар туһунан туруорсуубутун

лүөхтэрий?
Л.И.: Хас биридди хорчуопканы тэрийбит киһи 250-600 солк. (улахан, кыра диин араарыллан) төлүүрүн курдук быһаардыбыт.
Корр: Санитарнай минимумна үөрэни, вакцинацияны бары, медицинскэй көрүү төлөбүрү хайдах, төһө буолуой?
Л.И.: Бастаан 100 сайаапка хорчуопканы аһарга кирибитэ эрээри көүрүэн эрэр. Биричиннэ ирдэбилтэн, көрүү, үөрэтии сыанаттан дьон чаһыйан саарбахтаатылар. Ропотребнадзор начальнига улууһугар патриоттаан санитарнай минимуму босхо ыһтарга сөбүлэннэ. Онно эбии куораттан, улуустартан кэлээччилэр испиһэхтэрэ чуолкайданнаҕына вакцинациялааһыны босхо онорторор санаалаах. Онтон улуустааҕы доруобуйа харыстабылын салалтата комиссия этиитигэр туох диин быһаарытын биллэрэ илик. Этиитин биһа гыныа суоҕа диин эрэнэбин.
Корр: Онон аһылык боппуруоһун быһаарыга сүннүнэн туох ыарахаттар баалларый?
Л.И.: Этинэн хааччыһыга проблема үөскүүн сөп. Ону сэргэ иһит-хомусу булууну боппуруос ыраахан. Ол да буоллар хайдах эмэ быһаарыллыбатах боппуруостарбытын эрдэ быһааран толору бэлэмнээх күрэхтэһиини көрсүөхпүт.
Корр: Оннук эрэ буоллун!
И. ИВАНОВ

VI-с спортивнай ооньууларга диэри 46 күн хаалла

Бүтүүммүт дьыалата

КЫЛААППЫТЫН КИЛЛЭРИЭХХЭ

Ыам ыйын 16 күнүнээҕи туругунан фонда счегутар 7 мөл. 6 тыһ. 288 солк. кирирд.

Күндү олохтоохтор, үлэһиттэр, предпринимателлэр, биэнсийэлээхтэр, тэрилтэ салайааччылара, Ооньуулар буолаллара бэрт кылгас кэм хаалла. Бириэмэ сүрдээх ыгым, онон наһаа наһылы бакка, сып-сап дьаһанан, көмөнү көмө курдук уһаппакка-кэнгэппэккэ ытан иһэргитигэр көрдөһөбүт. «Үтүө үтүнэн төннөр» диин өс хоһооно этэрини, эһиги кылааккыт олоххутугар, үлэтитигэр-хамнаскытыгар икки төгүл эргиллиэ.

Фонда салалтата Тел. 42551

Получатель: Некоммерческая организация «Фонд поддержки проведения VI спортивных игр народов РС (Я) в Намском улусе» ИНН 1417999570 КПП 141701001 Банк получателя Якутский РФ ОАО «Россельхозбанк» г. Якутск БИК 049805771 к/с 30101810600000000771 р/с 40703810060020000073 **Назначение платежа:** добровольное пожертвование

VI-с спортивнай оонньууларын көрсө

Ыам ыйын 16 күнүгэр А. Шестаков аатынан сынньалан уонна культура киинигэр үгэс буолбут «Саҥа саҥахтар» аһымал кэнсиэрт буолан ааста. Маньнык үтүө тэрээһини Н.С. Охлопков аатынан улуустааҕы гимназия үөрэнээччилэрэ уонна учууталлара номнуо 7-с сылын ытыллар, киирбит үбү-харчыны ыарыһах оҕолор эмтэнэллэригэр аныыллар.

Бу күн көрөөччүлөр Аан дойду таабы «Бриллиантовые нотки» конкурс лауреата «Дьулуусхан», «Дьэргэлгэн», «Унисон» ырыа бөлөхтөрө, үгэс республикатаары куюнуу кыайылыахтара Артур Нератов, Милена Пелинкева, Бочкарев Саша (салайааччы Сивцева Нюргуйа Николаевна), региональной «Хотугу сулус» куюнуу лауреата «Стремление» үгкүү коллектива (салайааччы Никифорова Евгения Евгеньевна) ылбаҕай ырыаларын, тэтимнээх үгкүүлэрин көрөн дуоһуйа астынылар. Биир көрэхсэбиллээх музыкальнай нүөмэри үөрэх үлэһиттэрин икки ардыларынааҕы «Битва хоров» гран-при хаһаайынара, учууталлар хордара, көрдөрдө. Кинилэр «Таммахтар» диэн ырыаны бэрт сэргэхтик ыллаан иһитиннэрдилэр. Ону тэнэ, учууталлар вальс үгкүүлээн дайдылар.

«Саҥа саҥахтар» кэнсиэргэ гимназия иһинэн ытыллар «Нам творить и умножать красоту» фестиваль кыайылыахтара кыттар чизэскэ тигистилэр. 5 «б» кылаас «Оһуор» үгкүүтэ уонна чабырҕа, Суздалов Леонтий улахан сыанаҕа бастагы тахсыта кылаас салайааччытын Рехлясова Анисия Дмитриевнаны тэнэ, көрөөччүлэри барыларын үөртэ-

ГИМНАЗИЯ ООНЫУУЛАРГА КЫЛААТА

кетүттэ. Сивцева Римма Октябриновна салайааччылаах 10 «а» кылаас чабырҕахыттар сөргөх тыллаах-өстөөх тыл оонньуутун көрдөрдүлэр. Саҥа дуэттар: Сивцева Юлия, Корякина Алина – көрөөччүлэргэ сахалыы сайаҕас ырыа бэлэхтээтилэр, оттон улуустааҕы «Английский объединяет мир» куюнуу гран-при хаһаайынара Маркова Тания, Козаренко Саина английскай тылы баһылаабыттарын көрдөрөн ыллаатылар. З.П. Винокуров аатынан искусство оскуолатын иитиллээччилэрэ Гуляева Вика фортепианоҕо оонньоон иһитиннэрдэ, Софронова Аделина, Черкашина Вилюита, Сивцева Айгылаана, Москвитина Аля (салайааччы Иванова Лена Константиновна) тойук туйоһун чорҕуйдулар.

Ыам ыйын 16 күнүгэр «Саҥа саҥахтар» аһымал кэнсиэргэ киирбит 20.000 солкуобай харчы Нам улууһугар ытыллар Саха сиригэр спортивнай оонньууларын аһымал уонна фонд счегуугар киирэн, фонд председателигэр Алексеев В.К. туттарылына.

Түгэһинэн туһанан эттэххэ, Саха сиригэр VI спортивнай оонньууларын көрсө гимназия иһинэн кизэн хайысхалаах тэрээһиннэр аастылар: 16 кылаас барыта Нам улууһун чабырҕай спортсменнарын кытта көрүстүлэр уонна кинилэр тустарынан кэпсиир стендэ онордулар, оонньууга киирбит 13 спортивнай көрүнгэ кылаастар икки арды-

ларыгар сытыы күрэхтэһиилэр буолан аастылар. Республика уонна улуус үбүлээһининэн нэһилиэк оҕолоро олоһор интернет дьиэбитин, спортивнай сааалабытын өрөмүөннүүр күүстээх үлэ сааланна. Гимназия эр доно көүлүүтүн, таһырдытааҕы волейбольнай площадка мас муосталаныа, ону тэнэ, Слепцов Сергей Гаврильевич салайааччылаах куруһуок уолаттара спортивнай саала күүрүтүн кизэргээн, мастан кыһан оноруохтара.

Гимназия коллектива 3 күннээх хамнаһын, уопсайа 246314 тыһ. солкуобай харчы биэрдибит уонна аны сайын буолар оонньууларга гимназия территориятын уонна Доһордоһуу болуоссатын кизэргэргэ араас сибэки расадага үүннэрэн олоһорбут турдаҕа, гимназия үөрэнээччилэрэ культурнай-маассабай тэрээһиннэргэ, волонтердар этэрээттэригэр үлэлииргэ, кыттарга бэлэмнэнэ сылдьабыт.

Оскуола учууталларын уонна үөрэнээччилэрин аатыттан аһымал-концерт көрбүт, истин тыллары эппит көрөөччүлэригэр уонна А. Шестаков аатынан сынньалан уонна культура киинин үлэһиттэригэр (сал. Коллашикова В.В.) дириг махталбытын тириэрдэбит.

Е.С. АЛЕКСЕЕВА,
гимназия иитэр үлэһэ ди-
ректоры солбуйааччыта
А.М. ПОПОВА,
саха тылын уонна литерату-
ратын учуутала

Спорт – доһордоһуу түһүлгэтэ

Хамаһатта нэһилиэгин ааттатар биир кизэн туттуубут «Ретро-дэнс» үгкүү бөлөҕө буолар. Бу бөлөх үгкүүһүттэрин опыттаах хореограф Любовь Алексеевна Андросова дьарыктыыр, онтон бөлөҕү олохтоох балыһа лаборана Любовь Евтропьевна Охлопкова түмэр, салайар. Бу спортивнай-бальнай үгкүү бөлөҕө VI-с спортивнай оонньууларга аһыллыы церемониятыгар кытыахтаах, онон Любовь Евтропьевнаны кытта сөһөргөстим.

- «Ретро-дэнс» хаһан хайдах тэриллибитэй?
- Бу спортивнай-бальнай үгкүү бөлөҕө 2005 сыллаахха тэриллибитэ, Любовь Алексеевна музыкальнай оскуолаҕа оҕолору үөрэтэр. Онтон нэһилиэнньөҕэ улахан дьону дьарыктыан баһарбыта. Коллектив тэриллиэтигэр сааһыттан тутулуга суох араас идэлээх, үлэлээх уон паара дьарыктанан кэллэ. Бу уонча сыл тухары нэһилиэк, улуус, республика иһинэн тэриллэр үгэс

ООНЫУУЛАРЫ КИЭРГЭТИЭХТЭРЭ

араас тэрээһиннэргэ кыттан кэл-
либит.

- Быйыл ханна кытынныгыт?
- Александр Дунаев «Эргир» диэн саҥа кинигэтин сүрэхтэниитигэр, «Намыһа» вокальнай ансамбыл 20 сыллаах үбүлүүһүн бэлиэтиир биэчэргэ, иистэннэн Лия Гоголева, Покровская куоракка биир дойдулаахпыт, мелодистка, Мария Нератова, үгкүүһүтү Римма Бурнашева айар кизэһэригэр кытыһыны ылбыһпыт. Дьокуускай куоракка Тья сириг сылын түмүктүүр улахан концерка, «Триумф» спорт дьбарыаһыгар саха норуоттарын VI-с спортивнай оонньууларга аналлаах ма-
рафон-концерка, онтон да атын

Ыччат айар, дьулуһар

Ыам ыйын 4 күнүгэр биһиэхэ, И.Е. Винокуров аатынан Намнааҕы педколледжка, Дьокуускай куораттан «Сэргэлээх уоттара» диэн ааттаах ХИФУ устудьуоннарын литературнай түмсүүтэ ыалдьыттан ааста. Салайааччылар Попова Матрена Петровна, ХИФУ преподавателэ, 11 оҕону илдьэ кэлбит. Дьингэн, ЯГСХА литературнай түмсүүтэ эмиэ кэлиэхтээҕэ, кыаллыбатах. Матрена Петровна ыччаты түмэр, тылга дьобурдаах эдэр дьону бэйэ-бэйэлэрин кытта билиһиннэрэр, бодорһуннарар сыаллаах-соруктаах үлэһи сылдьар. «Сэргэлээх уоттарын» бэйэлэ-

БИНИГИ ЫАЛДЫТТАРЫБЫТ – «СЭРГЭЛЭЭХ УОТТАРА»

рин выпускниктара Рустам Каженин уонна Гаврил Андросов салайаллар, кафедраттан кини сүрүннээччинэн ананан, үлэһи-хамныы сылдьар эбит. Делегата салайааччыта биһиги литература куруһуоктун оҕолорун хоһооноро туспа хомурунньугуна тахсыгалаабыттарын олус сэргии көрдө. Кинилэр түмсүүлэрэ үлэлээбитэ ырааттар да, биир да хомурунньук тахса илигин бэлиэтээтэ, онуоха үлэлээһэ сылдьалларын иһитиннэрдэ.

Түмсүү ыстаарастатынан үһүс кууруска үөрэнэр Стручкова Нюргуйаана үтүө суобастаахтык иккис сылын үлэлиир эбит. Кини Кэбээйи Мастааһыттан сылдьар. Бииргэ төрөөбүт төрдүлэр. Оскуоланы кыһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрээт, ХИФУга киирбит. Түмсүү оҕолоро хас бээтинсэ аайы 5 чаастан мустан, араас тизмэлэргэ кэпсэтиһэллэрин, санаа атастаһалларын, литератураны ырытыһалларын билиһиннэрдэ. Маны таһынан, театрдарга, «Муус Хайаҕа» ытыллар литературнай бырааһынньыктарга сылдьалларын астына кэпсээтэ. Бу дьыл кулун тутар ыйыгар ытыллыбыт Эдэр суруйааччылар республикатааҕы сүбэ муньахтарыгар ситиһиллээхтик кытыбыттар. Ол курдук, Сергеева Саргылааналарын уонна Максимова Дайааналарын айымнылары бэчээккэ тахсарга

мэктизлэммиттэр. Ыалдьыттарбыт ортолоругар Захаров Ньургун диэн 2013 сыллаахха оскуоланы бүтэрбит Чурапчыттан сылдьар, бэрт сытыы-хотуу, эппит-тыыммыт эдэр киһи баарын булан сөһөргөстүбүт. Кини аныгы ыччат наар ылар, туһанар эрэ санаалаарын, маньаҕа эрэ хамсанар тына иитиллэн эрриттэн дьиксинэрин эттэ. Бэйэтэ тэрийсигит «Ус күт» холбоһук туһунан маньык сөһөргээтэ: «Александр Афанасьевич Друзьянов уонна «Арчы» үлэһитэ Анатолий Андреевич Холмогоров салалталарынан инициативалаах уонна патриотическай өйдөөх-санаалаах, олоххо актыыбынай позициялаах ыччаты сомоһолуур, сахалыы тыһынаах «Ус күт» холбоһук тэриллибитэ. Холбоһук ыччаттара Мэнэ-Хангаласка баар «Төлкө» эр дьоннор түмсүүлэрин кытта ыкса үлэлиилэр (салайааччы Иван Иванович Румянцев). Тэ-лэбиисэр, араадыһа биэриилэригэр кытталлар, оскуола оҕолоругар бэсиздэлэри ытыталлар. Аны сайын Алын-Бэстээххэ саха ыһаанын тэрийэр былааннаахпыт» - диэбитин бары да үөрэ иһиттибит.

Күндү ыалдьыттарыбытыгар изодисциплина преподавателэ Ксенофонтов В.И. хартыһына галереятыгар туруоруллубут Арктика сылыгар аһымат Юрий

Спиридонов быстапкатын көрдөрөн, талааннаах худоһунньук айар үлэтин бэрт сэргэхтик, ситиһии сырдатан кэпсээтэ. Салайааччы Попова М.П. олус махтанан эттэ: «Биһиги куоракка олоһорбут да, быыс булан быыстапкаларга сылдьыбакка хаалабыт. Хата, манна кэлэн бэртээхэй быыстапканы көрдүбүт, элбэҕи билибит».

Биллэрин курдук, биллилээх этнопедагог, ХИФУ доцена Попова Г.С. - Санааһа «Хомуһун» түмсүүгэ устудьуоннары хоһоону ааһыгы ситиһиллээхтик дьарыктыыр. Биһиги ыалдьыттарбыт ортолоругар онно дьарыктанар Уус-Алдан ыччата Айаал Молокотин уонна саҥа билсиспит Ньургун Захаровпыт хас да хоһоону ийиһиллээхтик аһан иһитиннэрдилэр, хоһоон хайдах ааһыллыахтааһын көрдөрдүлэр. Ону таһынан, кэлбит ыалдьыттарбыт бэйэлэрин уонна айар үлэлэрин билиһиннэрдилэр. Биһиги да оҕолорбут хаалсыбатылар. Олортон Аргунова Галина (студсовет председателэ), Моисеева Эльвира, Герасимов Павел, Гаврильев Эдуард уонна Говоров Леонид хоһоон аһан, гитаранан ыллаан, ордук көхтөөхтүк кытыннылар. Бу курдук, көрсүһүү олус истинник ааста.

Прасковья БАЙАНАЕВА,
«Ыллык» куруһуок
салайааччыта, Нам

тэрээһиннэргэ ыһырыллан ситиһиллээхтик кытынныбыт.

- Спортивнай-бальнай үгкүүһүттэр буоларгыт быһыытынан күрэхтэргэ төһө сырытыгыт, туох ситиһиллэр баалларыт?
- Түөрт төгүл турнирдарга кытынныбыт. Быйыл саҥа хамаанданан ытыллыбыт зачекка I миэстэ ылан кубогунан наһараадаламмыһыт, кэнники II миэстэ буолбуппун. Хас биридди паара бэйэтэ ситиһиллэрдээх. Үгкүүбүт салайааччыта Л.А. Андросова «СР культуратын үтүөлээх үлэһитэ», С.С. Кудрина «СР культуратын туйгуна» үрдүк ааттары ыллылар. Р. Бурнашева «Үгкүү мин олохпор өрүү» айар кизэһитин онордо.

- Бу дьарыккытыгар ким өйбүл буолар?
- Спортивнай көрүг буоларынан хас биридди кыттааччы турнирдарга взнос төлөөн кыттар. Ону таһынан, көстүүм тиктиитин, айан ороскуотун бэйэбит уйунабыт. Ол иһин барытыгар кыттар кыаллыбат. Атын сирдэргэ айаннырбытыгар нэһилиэк баһылыгы И.Н. Максимов, орто оскуола директора А.М. Дьяконов транспортын көмөлөһөллөр. Суоппардарга А.А. Ивановка, В.М. Васильевка, таксистарга С.Д. Ивановка, Р.Н. Гоголевка махтанабыт.

- Тус үлэҕит таһынан тиһигин быспакка дьарыктаныы эһиэхэ тугу биэрэрийт?
- Бу манна бары бэйэбит баҕа өттүбүтүнэн сылдьабыт, дуоһуйууну ылабыт, сэргэхтик сылдьабыт. Бириэмэбитин аахсыбакка дьаныһан туран дьарыктанабыт, ол элбэх дьулууру, тулууру эрийэр. Коллектив хас биридди үгкүүһүтэ сөбүлүүр дьарыгын дьизэ кэргэнин түбүгүн, тус үлэтин кытта тэнгэ дьүөрөлиир. Бу спорт киһини олус үлүһүтэр, кыраһыабай көрүг. Манна элбэх хамсануу, эрчиһилии оһоһулар, ол доруобуйа туһалааҕа биллэр. Ону таһынан, биир интэриэстээх дьон мустан дьонго кэрэни, үөрүүнү аһаларбыт биһигини кынаттыр.

- Туох былааннар баалларыт?
- Саҥа спортзал тутууларын үөрэ кэтэһэбит, онно дьарыктаныахпыт диэн эрэллээхпит. Бөлөхпүт үбүлүүйдээх сылын онно бэлиэтиэхпит. Саҥа залга усулуобуйа баар буолуо, саҥа ситиһиллэри аһалыа.

«Ретро-дэнс» Нам улууһугар спортивнай-бальнай үгкүүнэн дьарыктанар соһоток коллектив, кини бары ситиһиитэ Любовь Алексеевна Андросова аатын кытта ыкса сибээстээх. Бу кини үтүө дьулуһуута, сырата, ырата, үлэтэ. Айар коллектив VI-с спортивнай оонньууларга ыалдьыттары сөхтөрдүн, Хамаһаттаны ааттаттын!

М.Г. ВИНОКУРОВА, Хамаһатта

**Барбарыбыт
- дьулуурдаах
үлэттэн,
түмсүүттэн!**

БЫЙАН

**2014
Ям ыйын
24 күнэ
№1**

Нам улууһун тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин хаһыата

ҮҮТ ДОХУОТУ БИЭРИЭХТЭЭХ

Манньк эрэ түбэлтэҕэ хамнас баар – үлэ баар!

Тыа сиригэр ынаҕын үүтүн туттарар ыал икки сиртэн дохоттанар: бастакыта – кини бородууксуйатын атыылаһааччыттан, иккинэ – судаарыстыба өйбүлү. Судаарыстыба өйбүлүгэр туох даҕаны мунаахсыйы суох: бюджетка үп көрүлүннэҕинэ, өйбүлү онгоһуллар. Оттон бастакы хайысхаҕа балаһыанһа олус судургута суох.

Былырын ахсынны 8 күнүгэр дойдуга тыа хаһаайыстыбатын кооперациятын туһунан федеральнай сокуон ылыннылыбыта 18 сылын туолбута. Сокуону толоруу айылгытынан ылан көрдөххө, биһиги холобурбутугар потребительскай кооператив хайдах буолуохтааҕар тохтоон, санаа үлэстэр товоос тирээтэ. Маныаха кооперацияга саамай тэнийбит хайысханы – үүтү астаан-үлэлээн батарыны ырытан көрүөххэ.

КЫТТЫҢЫ ТУОХ КӨДЬҮҮСТЭЭБИЙ?

Биридилээн ыал, дьобус уонна орто киэптээх, тэрээһиннээх хаһаайыстыбалар тус-туска сылдьан кыайбаттарын-сатаабаттарын аабынан-суоттанан баран, кыттыһар ордук буолсу диэн, бэйэлэрэ быһаарынан, астыыр-өөлүүр, баттар кыттыгас хаһаайыстыбаны (потребительскай кооперативы) тэри-нэллэр.

Манньк кыттыһы туох сыаллааҕый? Төһө кыалларынан үрдүк хаачыстыбалаах бордүүксуйаны онорон барыстаахтык батары – бу кыттыһы сүрүн сорууга. Тэриллии көмөтүнэн кыттыспыттарга элбэх дохуот киириэхтээх. Биһиэхэ хайдахый? Үүт туттарааччы кооперативыттан 4,5 солк. үүтүн киилэттигэр ылар. Кини дохуоттанара итинэн бүтэн хаалар. Дьингэр, сүл түмүгүн аайы кооператив эбиллибит баайа-дуола аахсыллан, «бу паайдаах өлүүтэ-ирээтэ» диэн быһааран, кини паайдаах киинискэтигэр суруллуохтаах. Онтон үлэһитлибит баайдуол кооператив балансыгар учуоттанан, паайдаахтар уопсай мунньахтарынан бигэргэнэн иһиэхтээх. Кооператив чилиэнин киинискэтигэр сүл түмүгүн ахсын кооператив үлэтигэр кыттыспыт өлүүтүн, ол эбэтэр сүл устата туттарбыт үүтүттэн таһааран, үлэриллилэр. Холобур, 2,5 солк. баайы үлэстибит, оччо бу сыллаах үүтүн 4,5 + 2,5 = 7,0 солк. диэн аабыллар. Билгин манньк аахсыбат буолан, паайдаах кини дохуотун туһунан толору өйдөбүлэ суох.

СЫАНА АЛЫН КЭРДИИҤЭ ТӨҥӨНҮЙ?

Бордүүксуйаҕа сыана кыалларынан үрдүк буолуон наада диэтибит. Оттон сыана алын кэрдийиһэ төһөнүй? Ол

ТХПК улуустааҕы (биир кэлим софотуопкаһыт) ис хаһаайыстыбаннай ахсааныгар олоһуран, орто нэһилиэк арыгытын сыаҕар онгоһуллар ороскуоту атыылаһар сыанаттан көбүрэтэн суоттаныллар, ону бааһынайдар, производственной кооперативтар даҕаны биллэллэр. Астыыр ТХПК үүтү атыылаһар (закупочнай) сыанатын итинтэн улахан ороскуотунан суоттаан кыраҕа тутар буоллабына, потребительскай кооператив айылгыта кэһиллэр, арааһыга тизрээр, түмүгэр кооператив – биир кэлим софотуопкаһыт ыһыллар.

Оттон ыал бэйэтэ илиинэн таптайан астыыр арыта (бордүүксуйата) атыы-эргизэн ирдэбилигэр эппиэттээбэт эрээри, олоххо баарынан чугас дьону, бастайааннай атыылаһааччылары (ыалларын, ынаҕа суох учууталлары уо.д.а.) кытта сыһыаннаҕа маҕаһык атыыланар. Бу көмөлтө хаһаайыстыба анала: бэйэ, оҕоруу, чугас дьон айахтарын хааччыйы. Киниэхэ судаарыстыба өйбүлэ ынах төбөтүгэр көрүлэр көмөнөн мунҕрданыахтаах. Онон сыана алын кэрдийиһэ орто нэһилиэк сөппэрээтэргэ эрийтэрэн онорор бордүүксуйалара – арыы, сүөгэй, сүөгэй уута, күөх үүт итиэннэ, биллэн турар, пастеризованнай (үрдүк температураҕа сылытыллыбыт, оргутуллубатах) үүт. Бу бордүүксуйалартан ынах арыыта үһүнүк харайылларынан суот алын базата буолар, манньк онгоһуллар арыы нуормаламмыт ороскуотун софотуопка алын кыра сыанатын суоттааһыныгар ылабыт.

Холобур, суоттаан көрүөххэ: маҕаһыһыҥна арыы (туһааннаах улууска) киилэтэ 4 мөһөөххө атыыланар. Биир киилэ арыы базиснай сыалаах 23 киилэ үүттэн ылыллар. Онон $400:23=17,39$ солк. Астааһын ороскуота – 3,5 солк. $(3,5/17,39=20\%$, сөппэрээтэрдээх орто арыы собуота маастар, лаборант, рабочай үлэһиттэрдээх) батарыта – 3,89 солк. буоллун $(3,89/17,39=22,4\%$ – чиэппэрэ!). Бу холобурга олоһуран паайдаахтар бэйэлэрин кооперативтара кинилэртэн үүтү атыылаһар алын кэрдийиһэ сыанатын бигэргэтэллэр.

ПОТРЕБКООПЕРАЦИЯНЫ БЭЛ ӨКСӨКҮЛЭЭХ БИЛИМИТЭ

Биһиги олохпугар аукцион, конкурс диэн өйдөбүллэр киирибиттэрэ балаачча буолла. Конкурса атыылаһааччы үрдүк сыанаттан куоталаһыннан түһэрэр (начальная максимальная цена), оттон атыылааччы алын сыанаттан куоталаһыннан үрдэтэр (начальная минимальная цена). Суоллаах-иистээх дойдулара, холобур, Европада онорон таһаарааччы кэм үрдүк сыанаҕа атыылаһааччыга атыылыыр. Суола суох, кизэн нэлэмэн Сахабыт сиригэр ити кыаллыбат. Ол иһин потребительскай кооператив ордук табыгастаах тэрээһин буоларын өссө А.Е. Кулаковскай «Саха интеллигентиятыгар суругар» билиммитэ. Потребкооператив – паайдаахтарга дохуот онорор айылгылаах, коммерческай суох, паайдаахтар кыттыгас тэрилтэлэрэ буолар. Паайдаах кини бордүүксуйата

табаар буолан атыыланан, харчыга кубулуйан төннүүтэ кини бэйэтин быһаарытынын иһинэн баар, кинилэр кыттыгас тэрийбит ситимнэригэр кестөр. Ол эбэтэр үүтү астааччы – бэйэлэрэ тэрийбит иккис таһымнаах улуустааҕы кооперативтара (ТХПК), биир кэлим софотуопкаһыт. Оттон батарааччы кооператив – улуустардааҕы кооперативтар тэрийбит үһүс таһымнаах потребительскай кооперативтара «СахаАгроПродукт».

Кооператив үүтү үрдүк сыанаҕа атыылаһарыгар үптээх харчылаах буолуохтаах. Ол кини хаачыстыбалаах бордүүксуйаны онорон баттарар буоллабына итиэннэ, саамай суолталааҕа, паайдаахтар тэрийбит тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ – астыыр, атыылыыр, тэрийэр анал үөрэхтээх, дьобурудаах специалисттар бу үлэҕэ интэриэстээхтик ылыстахтарына эрэ ситиһиллэр. Паайдаах, ынаҕын ыан бордүүксуйа онорооччу, итини барытын билэрэ наадата суох, киниэхэ бордүүксуйата эрэ үрдүк сыанаҕа туруох тустаах. Ону федераль-

най сокуон барытын учуоттаабыт: кооператив үрдүкү органа, паайдаахтар уопсай мунньахтара эрэ быһаарар боломуочуулаах боштуруостарыттан биридэстэрэ – толорооччу (исполнительнай) дирекцияны тэрийиби буолар. Уопсай мунньаҕынан дирекцияны тэрийэр туһунан быһаарыы ылыллар, дирекция балаһыанһата бигэргэтиллэр. Балаһыанһа, бастанан туран, директор талыллар дуу, ананар

кээмэйин быһаарар, ону сэргэ аабыллыбыт методиката муниципальнай тэрээһингэ тизрдиллэр сүрүн көрдөрүүлэргэ, сорудууларга олоһуран. Ол эбэтэр судаарыстыба усулуобуйалаах көмөнү онорор. Ол усулуобуйатынан табаары онорооччу потребительскай ырынактан мунутуур үрдүк дохуоту ыларыгар муниципальнай былаас органа табаары онорооччуга табыгастаах усулуобуйаны тэрийэн, дохуоту ылыны ситиһэргэ эппиэтинэстиир. Ол инниттэн көбүлүүр дьаһаллары ылыныахтаах.

Муниципальнай тэриллиилэр көбүлүүр дьаһалларыгар ордук көдүүстээҕинэн табаары онорооччу атыылаан киллэрибит дохуотугар сыһыаннаан судаарыстыба көмөтүн тизрдиитэ, судургутук эттэххэ, үүтүн атыытыттан киллэрибит солкуобайыгар ставканы оноруу буолар. Холобурга, эмиэ «Байар» кооперативы ылыахха. 2014 с. улууска үүтү тутууга 73 мөл. солк. судаарыстыба өйбүлэ көрүлүбүт. Эрдэ быһаарыһыт курдук, үүт туттарааччылар 40 мөл. солк. дохуотун үрдүк сыанаттан куоталаһыннан түһэрииттэн ылыахтаахтар. Көрүлүбүт көмөнү ылыахтаах дохуотугар (расчетнай диэн ааттыбыт) түнэтэбит. $73/40 = 1,825$ эбэтэр 182,5%, эбэтэр 1 киилэ үүтү атыылаан кооперативыттан паайдаах 10 солкуобайы ылар, онно эбии судаарыстыба өйбүлүн 18 солк. 25 харчыны эмиэ ылар.

ТҮМҮК ОННУГАР

Бастакытын. Судаарыстыба көмөтө төһө буолуохтааҕый? Ороскуот дохуотунан толуйуллар эрэ түбэлтэтигэр хамнас баар. Хамнас суох – дьарык суох.

Иккиннин, нуормаламмыт ороскуот = хамнас, барыс + аһылык, электроэнергия төлөбүрү, о.д.а.). Хамнас экономика орто көрдөрүүтүн (мини-

мальнай хамнастан, тарифнай сөбүлэһиллэртэн, о.д.а.) 75%-гар тэн. Сүрүн идэлэр орто хамнастары 30 тыһ. солк. суоттанна. СР правительствотун уонна РФ тыатын хаһаайыстыбатын министерствотун 2010 с. диэри Сөбүлэһитинэн барыс бүтүүн ороскуоттан 6,8%-нын ылар. Материальной нуормаламмыт ороскуот – тыа хаһаайыстыбатын уонна ас-үөл политикатын министерствотунан суоттанан, правительствонан бигэргэммит технологиялар толору ороскуоттара.

Расчетнай дохуот – толору технологичнай ылыллар нормативнай онорумтуотуттан суоттанан онгоһуллар бордүүк-суйалартан хаһаайыстыбаннай ороскуотун (һырай иһэр үүт) көбүрэтэн, табаарынай үүтү расчелнай үрдүк сыанаттан куоталаһыннан түһэриллибит сыанаҕа төгүллээн ылыллар дохуот. Астаан-үөллээн таһаарар салаа сайыннаһын ахсын кооператив табаары онорооччуттан атыылаһар сыанатын үрдэтэн иһиэхтээх. Астыыр комбинаттар баар сирдэринэн расчелнай дохуот үрдүк буолуон сөп. Үрдүк сыанаттан куоталаһыннан түһэрииттэн сыана уонна атыылаһар сыана араастаһыта барыс.

Судаарыстыба көмөтө = нуормаламмыт ороскуоттан (барыһы киллэрэн туран) – расчелнай дохуоту көбүрэтти. Министерство 2014 с. тохсунньу 22 күнүнээри 31 №-дээх бирикээһинэн мөккүрдээх нормативнай себестоимость бигэргэммитэ. Бу бирикээскэ олоһуран, үүтү онорор сүрүн улуустарга – киин уонна Бүлүү умнаһынааҕыларга үүт киилэтэ ортотунан 40,0 солк. буолар. Өйдөөн, нормативнай онорумтуотунан биир ынахтан 2000-2100 киилэттэн итээһэ суох үүт туттарылыахтаах!

Быйыл онорор бордүүк-суйабытыттан үүт сыатын балансынан аабыллыбытынан, бюджетка көрүлүбүт үбүнэн софотуопка сорууда баара эрэ 57300 тонна буолар эбэтэр табаарынас 33,4%-на тэнгэһиэҕэ. Правительство сүрүн суолталаах бордүүксуйаны онорууга тизрдибит соруудаһынан ынах арыыта – 2200 тонна, үүттэн онгоһуктар – 41000 тонна. Сыатын балансынан үүккэ таһаардахха, 74000 т үүт астаныахтаах, ол да үрдүнэн табаарынас 43 эрэ бырыһыан (2013 с. кытта тэн). Алын туттарар сыананы 4,50 солк. таһааран 10,0 солк. буоллабына, судаарыстыба көмөтө 30,0 солк. буолуохтаах. Билгин көрүлүбүтэ 19,29. Эбэтэр 10,71 солк. итээс.

Судаарыстыба калинни сылларга сайдыыга үтүмэннээх үбү укта. Ол түмүгэ атыылаһар сыананы мунутуурдук үрдэтии буолуохтаах! Судаарыстыба үүккэ эбии көмөтө, үөлэ ылыллыбыт технологическай кыах ырынакка таһаарар үрдүк сыаналаах бордүүксуйаларын аахсан, дифференцированнайдык онгоһуллар наада. Бу ахсаан бэйэ-бэйэтин утарар өрүттээх: ол себестоимость нуормаламмыт онорумтуотуттан, онтон софотуопка ситиһиллибит таһымтан (сыаналаһынтан) суоттаммыттарга буолар. Судаарыстыба Саха сирин усулуобуйатыгар бизнес потребительскай ырынактан мунутуур үрдүк дохуоту ылар түбэлтэтигэр ороскуот уонна дохуот арыттыһытын толору уйнуох тустаах. Бу республика сокуонунан мэккитэһэнэр кэмэ кэллэ. Оннук түбэлтэҕэ эрэ хамнас баар – дьарык баар!

**Николай ПОПОВ,
СР тыатын хаһаайыстыбатын
уонна аһын-үөлүн
политикатын министрин
бастакы солбуйааччы**

Это должен знать каждый!

ЧТОБЫ КАЖДЫЙ БЫЛ ЗДОРОВЫМ

В стране регистрируется рост случаев заболевания людей? в связи с употреблением молока и молочных продуктов, не соответствующих требованиям нормативных документов по показателям безопасности.

В связи с этим усиливается контроль за соблюдением ветеринарно-санитарных требований безопасности молочной продукции, предназначенной для дальнейшей переработки, на этапах ее производства и хранения в хозяйствах, заготовках на приемных пунктах и поступления на молокоперерабатывающие предприятия.

В настоящее время известно более 150 болезней, которые могут передаваться от животных к человеку. Опасность заражения представляют молоко и молочные продукты, мясо и мясные продукты, полученные от больных животных и не подвергнутые термической обработке.

Контролируемые показатели и требования к безопасности при производстве молока: все стадо КРС должно находиться под постоянным контролем ветеринарного специалиста и подвергаться исследованию на бруцеллез, туберкулез, лейкоз.

Владельцы дойных животных должны направлять в лабораторию для исследования на мастит пробы молока: декларированные хозяйства – еженедельно, ежемесячно, 1 раз в квартал, молочные пункты – еженесечно, 1 раз в квартал, личное подсобное хозяйство – 1 раз в квартал.

Не допускается сдача молока, полученного от коров в течение первых 7 дней после отела и последних 7 дней до конца лактации. Оно используется в корм молодняку.

Скотопомещение, молочное оборудование должны соответствовать ветеринарно-санитарным требованиям. Кормушки, стены, перегородки белят свежежелезной известью. Владельцы, руководители хозяйств обязаны своевременно выпол-

нять требования должностных лиц ветеринарной службы по результатам оценки ветеринарно-санитарного состояния обследуемых объектов.

При организации машинного доения операторы обязаны выполнять установленные правила доения коров, соблюдать чистоту в доильных помещениях, постоянно следить за состоянием вымени животных и осуществлять доение коров в строго определенное время, предусмотренное распорядком дня в животноводческом комплексе. При ручном способе доения коров непосредственно перед доением подойники обмывают теплой водой. Использование подойника для других целей (поения телят, хранения обрата, обмывания и т.п.) не допускается. Дойть животных необходимо сухими руками до полного прекращения выделения молока, после чего провести массаж вымени, додойть последние порции молока. Затем насухо вытереть чистым полотенцем и смазать специальной дезинфицирующей эмульсией для обработки сосков вымени.

Полученное при доении молоко процеживают через ситцефильтр с ватным фильтром или фильтром из нетканого полотна. Для фильтрации молока применяют белую фланелевую, вафельную или лавсановую ткань, при отсутствии вышеперечисленных фильтрующих материалов применяют марлю. Молоко фильтруют через марлю в 4-6 слоев, тканевые фильтры в 2 слоя.

Молоко охлаждают до оптимальной температуры +4 +6С. Температура молока при приемке его на молочном пункте не должна превышать +10С.

Для предохранения молока в летний период от нагревания, а зимой от замораживания фляги с молоком закрывают чистым брезентом или другими защитными материалами.

Ветеринарное управление Намского улуса

Сир – барыбыт баайа

2014 сыл олунньу ыйыттан Россельхознадзорга тыа хаһаайыстыбатын сирдэрин туһамат сирэйдэри (биридидилээн граждандары, бааһынай хаһаайыстыбалары уонна юридическай сирэйдэри) Российскай Федерация быраабы кэһии иһин административнай эппизитинэс туһунан кодексын 1.1. ч. 8.8 ыст. административнай миэрэҕэ тардарга боломуочуяа бэриллэн турар.

КӨҮҮННҮК СЫҤЫАННАҤААЧЧЫ СЭМЭЛЭНИЭБЭ

Бу ыстатыйаа этиллэринэн сирдэрин үс сылтан ордук туһамматтар, итиэннэ сирдэрин уовун аччаппыт, буортулаабыт, экологическай туругун мөлтөппүт сирэйдэр административнай миэрэҕэ тардыллыахтарын сөп.

Российскай Федерация правительствота 2012 с. тыа хаһаайыстыбатын сирдэрин туһанылыбаттарын туоһулуур өрүттэри бигэргэтэн турар:

- бааһыналарга ойуур мастара уонна сэппэрээктэр (галахтар) сир учаастагынан иэнттэн 15% ордук буоллаһтарына;
- ходуһаларга уонна мэччирэнгэргэ ити көрдөрүүлэр 30% үөһэ буоллаһтарына;
- тыа хаһаайыстыбатын учаастагар дулҕа уонна бадараан 20% үөһэ буоллаһтарына.

Тыа хаһаайыстыбатыгар анаан бэриллибит учаастагарын туһаммат уонна почва уовун кыччаппыт, буорту оҥорбут сирэйдэр бэрэбиэргэ түмүгүнэн административнай быһараабы

төлүүллэр:

- ыстараап сир кадастровай сыанатыттан быһыллар, эбэтэр физическай сирэйдэргэ сир кадастровай сыанатыттан 0,3-0,5%, ол эрэри 3000 солк. итэҕэс буолуо суохтаах, дуоһунастаах сирэйдэргэ, ити иһингэр бааһынай хаһаайыстыбаларга, сир кадастровай сыанатыттан 0,5-1,5%, ол эрэри 50000 солк. итэҕэһэ суох, юридическай сирэйдэргэ – сир кадастровай сыанатыттан

2-10%, ол эрэри 200000 солк. итэҕэһэ суох. Сир бастайааннай туһаныыга ылбыт государственнай, муниципальной уонна казеннай тэрилтэлэр сир туһамматтар уонна сир уовун чөлүгэр түһэриигэ ирдэнэр үлэни ыһпатах түгэннэригэр олохтоох государственнай, эбэтэр муниципальной орган быһаарытынан сирдэрэ былдьаныан сөп. Бас билиигэ, арендаға, саас-үйэ туһары нэһилиэстибэҕэ баар сир учаастактарга суут уурааһынан былдьанар.

Онон, граждандар, бааһынай хаһаайыстыбалар уонна тэрилтэлэр, дыяланы улахан ыстараапка уонна суут уурааһынан былдьатыыга тиэрибэккэ, туһаммат сиргит учаастактарыттан эрдэ-сылла аккаастаныаххытын наада.

Максим АФАНАСЬЕВ, СР Россельхознадзор управлениетын сир сүдөөрүтүбүтүн кэтээн көрүү отделын начальнигин солбууааччы

Киэн туттар дьоммут – биир дойдулаахпыт

Мин бүгүн кэпсиир киһим бэрт соторутааҕыта алта уон сааһын туолан сүрдээх үчүгэй үбүлүөйү оҥорбута. Бу Хамаҕатта нэһилиэгин биир киэн туттар киһитэ Новгородов Михаил Михайлович.

Михаил Михайлович совхозтар баар эрдэхтэринэ «Комсомольскай» совхоз биир киэн туттар ыанньыксыта этэ. Оҕо эрдэбиттэн сүөһү үлэтигэр

Тыа сиригэр – дохуоттаах үлэни

Ыанар ынах сыллата эрэ төрөөтүөнэ дохуот элбириин хас биридди киһи өйдүүрэ буолуо. Сыллата төрүүбү ылы хаһаайын хайдах дьаһанарыттан тутулуктаах. Сүөһүнү үөскэтии, хаанын уларытан, төрүүбүн тупсаран сайыннарыы элбэх өрүттээх үлэттэн тахсарын сүөһүнү ииттэр дьон үчүгэйдик биллэрлэр.

Урут совхозтар баалларынан саана искусственнай буоһатыы киэҥник тэриллэн үгүс хаһаайыстыбаларга сүөһү хаанын уларытыыга, племенной үлэни тупсарыыга, сүөһүттэн ылылар бородуужуксуяны элбэтиигэ элбэх өрүттээх үлэ ытыллара, онно бары усулуобуйа барыта тэриллэрэ.

90-с сыллартан совхозтар ыһыллан, сүөһүнү үксүн бааһынай хаһаайыстыбалар, чааһынайдар, кооперативтар көрөр буоллулар. Республика правительствотын дьаһалынан искусственнай буоһатыыга «Сахаплемхолбоук» ылан үлэлэһэр. Нэһиликтэргэ техник-осеменатордарынан үлэлиир дьоннору кытта тус дуогабардан көрөн биридди ынахха 700 солк. төлөһөр. Хаһаайыттартан 300 солк. услуга харчытын ирдири. Племенной бороуда атырар оҕустар (үүттээх ынахтартан төрөөбүт-ууһаабыт) сизмэлэринэн хааччыйар.

Чааһынай хаһаайыттары кытта үлэлииргэ сүрдээх ыарахан. Харчылаах дьон утарытынан төлөһөр кыахтара суох буолан аахайбаттар, сизмэлэппэтэр. Эбиитин тыһаҕас, борооску

Тыа сиригэр – дохуоттаах үлэни

КӨБҮЛЭЭНИН САҢА КӨРҮНЭ

Нам улууһун депутаттарын быһаарылырыннан быйыл «2014 сылга сүөһү иитиитин сайыннарыы» дьон «Нам улууһа» МТ тус сыаллаах программатын олоххо киллэрэр туһуттан улуус тыатын хаһаайыстыбатыгар 22 мөл. солкубайдаах үп көрүллүбүтэ.

Бу үптэн нэһиликтэргэ тыа хаһаайыстыбатын аҕаҕар туруоралларыгар, улуус 50% + нэһилик 50% дьон усулуобуйалаах, 6 мөл. солк. биэрэргэ дьон

ЧЕМПИОН ӨРҮҮ ЧЕМПИОН

үөрэммитэ. Ийэтэ Варвара Ефремовна ыанньыксыт буолан оҕо сааһыттан сүөһү үлэтигэр сыстаҕас этэ. Ыанньыксыт мындыр үлэтин баһылаан, эдэр үлэтигэр эппизитинэстээхтик сыһыаннаһан хара маннайгыттан үрдүк көрдөрүү суолугар турбута. Биир ынахтан 2771 кг үүтү ыан очолорго Нам улууһун «Чемпион ыанньыксыта» ааты аан бастаан ылбыта. Кириэс-Кытыл биригээдэтин биир төһүү үлэһитэ ыччат комсомольскай фермаға старшайдаабыта. Наставник быһытынан элбэх ыччаты үтө суобастаахтык, хаачыстыбалаахтык, чизинэйдик үлэлииргэ ииппитэ. Кэлин киһи холобурун батыһан бу биригээдэҕэ бэрт элбэх уол ыанньыксытаабытара. Олор истэригэр Ильин В.Н., Харитонов Р.И., Охлопков П.П. о.да. уолаттар эмиэ Михаил курдук совхозка үрүн илгэни дэлэтиигэ үлэлээбиттэрэ.

Михаил Михайлович ыарахан үлэтин спорду кытта ыкса дьүөрэлээбитэ. Улууска ытыллалар күрэхтэһиллэр фиништэригэр бастаан кэлэрин, киһи чэпчэки сүүрүүтүн спорду сэнгээрээчилэр асты-

на көрөллөрө. Кэккэ сылларга улуус хас да төгүллээх чемпиона ааты ыла сылдыһыттаах. Михаил совхозтар эстибиттэрин да кэһнэ нэһиликтэргэ салгыы осеменаторынан үлэлээбитэ.

Кини билигин «Ленагаз» биир тутаах үлэһитэ. Новгородовтар дьизэ кэргэн билигин да сүөһү туталлар. Олоххо актыбынай киһи өрүү актыбынай. Михаил Михайлович билигин кэргэнинэн Надежда Николаевналыын «Ретро-Данс» үңкүү бөлөһөр биир бастын үңкүүһүттэр. Хас да төгүллээх республикатааҕы көрүү конкурсу чемпионнара. Олоһун аргыһынаан Надежда Николаевналыын элбэх сизн күүтүүлээх дьон. Үс кыталык кыргыттар олоххо бэйэлэрин суолларын булан этэһнэ үлэли-хамсы сылдыһаллар.

Чэрдээх илиилээх дьингнээх үлэ киһитин – Михаил Михайловичы өссө да дьонгун-сэргэбин үгүстүк үөрдө-көтүтэ сырыт, өйүг-санаан сыппаабатын, күүһүг-уовун өһүллүбэттин дьон алгыһабын.

Г.Ф. ГАБЫШЕВА, тыа хаһаайыстыбатын специалиһа

оҕустар аттамматтар. Эмиэ харчылаах буолан үгүс хаһаайыттар аттаптар. Ууламмыт ынахтары хатылыбылларын түмүгэр оҕолорун түһэрэн кэбиһэллэр. Оччотугар кытарааһын % үрдүүр, сиппэтэх тыһаҕастар төрүүлэр.

Дьингнэн, ынаҕы сизмэлэтэр хаһаайыттар барыстаах тахсаллар. Ол курдук, 300 солк. племенной оҕус сизмэтин төрөлүк төрүүбү ылаалар, удьуор үүттээх бороуданы сайыннарыахтарын сөп. Оттон оҕу-

көрүллэн баһылык дьаһалынан месячник биллэрилиннэ. Хас биридди нэһилик салалтата хас биридди сүөһүлээх ыал аттамматах борооскутун аттатарын ирдээхтээх. Миэстэтигэр техник-осеменатордар үлэлэригэр көмөлөһөхтөөх, хонтуруоллуохтаах.

Сүөһү ууланьыта ынах көбүөр кэмин төһө баттаһа сизмэлээһинтэн тутулуктаах. Төрөөбүт ынах хаһан аан бастаан көбүбүтүн билэн, сурунан

СИЭМЭЛЭЭНИН - ДОХУОТ

буоһатааҕына племенной оҕунун атылаһарыгар 100-чэкэ тыһыынчаны төлүн наада, көрөрүгэр-истэригэр ороскуотуруон наада, аны 3-түү сыл буола-буола оҕунун уларытан иһин наада. Уларыппатааҕына уруурҕаһы тахсар. Аны оҕус ыарылаах ынахтары сабар буоллаһына, сыстыһан ыарыһы бүтүн нэһиликтэ тарҕатынан сөп. ыарылаах ынах төрөөбөт, кытарыыр, ороскуот төрдө эрэ буолар.

Кэһники сылларга хаһаайыттар ылымматтарыттан, ирдэбил мөлтөбүттэн улуус ыанар ынаҕын 40 эрэ % искусственнай сизмэлээһининэн хабылына. Саха республикатын президенин 2013 сыл атырдах ыйын 16 күнүнээҕи 2209 №-дээх Укааһынан искусственнай сизмэлээһини 70% тийэ үрдэтэр сорок туруорда. Онон ирдэбил күүһүрэн билигин хас биридди нэһиликтэр салалталара бу бопһуроска болҕомто ууран сүөһүлээх хаһаайыттары кытта өйдөтөр-быһаарар, тэрийдэр үлэни күүһүрдэллэрэ наада. Ыан ыйын 1 күнүттэн 31 күнүгэр дьизэ аттамматах борооскулары, тыһаҕастары босхо аттатарга улуус үбүттэн үп

ылылылахтаах. Ынаҕы иккис көбүүүтүттэн сизмэлээр ордук. Ынах ортотунан 18-20 хонук буола-буола көбүөр. Сүөһүлээх киһи ынаҕа көбүбүтүн манньныманан эбэтэр кэтэһэн көрүүнэн эмиэ быһаарыан сөп. Хотонго кириэн баран уоту холбуугун. Оччоҕо көбүбүтэ ынах онно эрэ кыһаммат буолар. Оттон көбүбүт ынах тура биэрэр. Ййеклеткалара сиппит сүөһү «ураты» миэстэтин салаһара, салыһа үксүүр. Бири сиргэ турбат, тэпсэннир. Таһырдыа сылдыһан ынах да үрдүгэр ыгыһынааһа аахайбака туран өрүүр. Оччоҕуна ветеринары, осеменаторы ыһыран көрдөрүүххэ, сүбэлэтиэххэ, сизмэлэтиэххэ сөп.

Ынаҕы искусственнай сизмэлээһин туһалааһын, суолтатын өйдөөн бары: сүөһү хаһаайыһыттан саһалаан осеменатордар, ветеринардар, специалисттар уонна олохтоох дьаһалтала олохтоохтук ылан үлэлэһиэхтээхтэр. Оччоҕо эрэ сүөһүбүт бороудата тупсуо, дуохуоттаныахпыт, үрдүкү салалта соруугун толоруохпун.

Мария ЖИРКОВА, «Сахаплемхолбоук» Нам улууһугар специалиһа

жеттарыгар 2014 с. баччалы үбү көрүнүлэр (тыһ. солк.): Хатын-Арыы 880, Ленскэй 250, Бөтүг 340, Искра 105, Партизан 250, Салба 500, Таастаах 100, Түбэ 110, Фрунзе 150, Хатырык 250, 1 Хомустаах 150, 2 Хомустаах 300, Маймаға 200, Көбөкөн 250, Арбын 300, Хамаҕатта 300, Модут 765, Үөдэй 500, Никольскай 300.

Көстөрүн курдук, сорох нэһиликтэр бюджеттарыттан кэртэтиллэрэ дуона суох. Хайдаһын да иһин, саһалаһын аага саһалаһын. Быйыл хартыына манньк буолан табыста. Хайыахпытый? Кэлэр сылга үбү көрүнүү үгүөрү соҕус буолуобар эрэннэһин.

И. ИВАНОВ

Хаһыаты бэлэмнээтилэр И. ИВАНОВ, М. СОЛОВЬЕВ

Күннэтэ көрөр дьоммут

Улууска спорт сайдытыгар бэйэлэрин кылааттарын киллэрбит, сырларын биэрбит дьон аһыаҕа суохтар. Кинилэртэн биридэстэринэн өр сылларга спорт сайдарын туһугар үлэлэспит Тихон Ильич Карамзин буолар. Бу күннэргэ бэлиэ сааһын туоларынан сибээстээн кини туһунан аһыах тылы этиэби, үлэтин-хамнаһын туһунан билиһиннэриэби, ол кэмнэ улууска спортивнай ситиһилэри сырдатарыбыз баарыбылар.

Тихон Ильич 1959 с. ыам ыйын 4 күнүгэр Уус-Алдан улуунун Каптэни нэһилиэгэр күн сири көрбүтэ. 1976 с. Каптэни орто оскуолатын бүтэрэн баран икки сыл устата совхозка үлэлээбитэ. Совхоз үлэтигэр буспут-хаптыт уол 1978 с. Дьокуускайдааҕы педагогическай училищеҕа физкультурнай отделениеҕа тугтарсан киирэр. Биэр сыл үөрэнэн баран 1979 с. Советскай армия кэккэтигэр сулууспалы ыңгырыллар. Армияттан кэлин баран училищетын салгыы үөрэнэн бүтэрэр уонна тутта СГУ педагогическай факультетын физкультурнай отделениетыгар үөрэнэ киирэр.

Үөрэнэр кэмнэригэр Тихон Карамзин биэр биллэр, чаһылхай, актыбынай студент этэ. Ол курдук, ЯПУ-га уонна СГУ-га үөрэнэр сылларыгар волейболга уонна баскетболга сүүмэрдэммит хамаанда чилиэнэ этэ. Баскетболга уонна волейболга СГУ сүүмэрдэммит хамаандатыгар киирэн Владивосток, Хабаровскай, Иркутскай, Красноярскай куораттарга күрэхтэһиллэргэ кыттыбыта. Ити курдук, кини спорт бары көрүнүнэн дьарыктанан үрдүк көрдөрүүлэри ситиспитэ.

1986 с. «Волейболга уонна спорт игровый көрүнүгүгэр тренер» диэн идэлээх үөрэбин бүтэрэн кэргэни Мария Васильевна дойдутугар Нам улуунугар үлэли, олохсуйа тахсар. Үлэтин Хатырыкка М.К. Аммосов аатынан совхозка маннайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэ секретарынан саҕалыйар. Бу кэмнэ Тихон Ильич нэһилиэнньэ, чуолаан ыччат ортотугар чөл олобу, спорду утумнаахтык пропагандалыйар.

Бу кэмнэ 1987 с. Саха АССР спорткомитетын коллегиятын чилиэнинэн талылла сылдыбыта.

1988 с. сааһыгар Т.И. Карамзини, дьобурдаах, энергиялаах уонна инникилээх тэрийээччини, ыччат салайааччытын, үрдүк үөрэхтээх үчүгэй спортсмены таба көрөн улуус дьаһалтатын спорткомитетын председателин аныыллар. Бу дуоһунаска кини 1996 с. диэри, 8 сыл устата үрдүк таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Спорткомитет председателинэн үлэлиир кэмигэр Тихон Ильич оскуола оҕолорун уонна нэһилиэнньэ ортотугар физическай иитии уонна спорт систематын саҕа таһымна таһаарбыта. Ол курдук, күрэхтэһиллэр календарнай былааннара бэрээдэктэммитэ. Совхозтары уонна нэһиликтэри спортивнай инструктордарынан хааччыыһыга элбэх үлэ барбыта. Тихон Ильич инструктордар штаттарынан туруорсубута, кадрдары сүүмэрдээн аттаран туруорууга үлэлэспитэ. Физкультура уонна спорт үлэһиттэрин ортолоругар семинардар, мунньахтар ытыгылаллара, үлэ уопута атастаһыллара.

Оскуолалар, спортсаалалар спортивнай-техничекскай базалар биллэрдик тупсарыллыбыта, спортивнай инвентарынан хааччылыы дэлэйбитэ.

Студеннар, ыччаттар уонна үөрэнээччилэр ортолоругар комплекснай спартакиадалар 9 көрүнүнэн ытыгылаллара. Нэһилиэнньэ ортотугар чабдигирдэр-маассабай тэрээһиннэр элбэхтик буолаалара. Тихон Ильич салалтатынан сыл аайы ытыгыллар сайынны спартаки-

ада көһөрүллэр сылдьан нэһиликтэринэн тэриллэр буолбута. Спартакиада күрэхтэһиллэрэ үрдүк тэрээһиннээхтик ытыгыллар этилэр. Ол барыта саҕа спортивнай саалалар, стадионнар тутуллалларыгар олук уурбута. Ол курдук, Хамаҕаттаҕа, Аппааньга, Хатырыкка, 2 Хомустаахха спортивнай саалалар, 1 Хомустаахха, Аппааньга, Хатырыкка, Көбөкөҥнө стадионнар тутуллубуттара. Спартакиадалар олус үрдүк таһымна, элбэх киһини түмэн ытыгыллар буолбуттара. Судьуйалар үлэлэрэ күүһүрбүтэ. Холобур, 1991 с. Хатырыкка буолбут сайынны спартакиадаҕа СГУ физкультурнай отделениетын студенттара кэлэн судьуйалаан, семинар ытан барбыттара.

Спортивнай кадрдары үүнэрэн таһаарар сыалтан үгүс үлэ ытыгыллыбыта. Физкультурнай специалистарынан хааччылар инниттэн эдэр ыччатгы направлениенан орто уонна үрдүк физкультурнай үөрэх кыһаларыгар үөрэттэрэ ытыгы күүһүрбүтэ.

Нэһиликтэр сүбэ-эттэрин председателлэрин, оскуола директордарын, райком, райсовет үлэһиттэрин кытта биэргэ утумнаах үлэ спортивнай тэрээһиннэри биэр системалаахтык ытыгы күүһүрбүтэ.

Бу сылларга маассабай спорт күүскэ сайдыбыта. Совхозтар, нэһиликтэр, производственнай

мас тардыһыта, дуобат, саахымат, чэпчэки атлетика, спорт игровой көрүнүгэр улаханньык сайдыбыттара. Спорт элбэх көрүнүгэр федерациялар үчүгэйдик үлэлиллэрэ.

Көнүл тустуу уонна хапсаҕай федерациятын председателинэн Борис Прокопьевич Егоров этэ. Бу кэмнэ тустуук Петр Юмшанов Российскай Федерация спорт үтүөлээх маастара ааты ылбыта, Дмитрий Ушницкай, Петр Юмшанов аан дойду кылаастаах спорт маастара буолбуттара. Онтон Николай Бурнашев, Гаврил Винокуров, И.И. Винокуров, Кирилл Павлов, Петр Юмшанов, Прокопий Пестряков, Петр Александров, Прокопий Александров, Петр Ядрихинскай, Дмитрий Ушницкай, Евгений Андросов ССРС уонна РФ спордун маастардарынан буолбуттара. СР спордун маастарын аатын Алексей Никитин, Петр Ядрихинскай, С.Ф. Дьячковскай, Н.П. Афанасьев ылбыттара. Б.П. Егоров СР үтүөлээх тренерэ, РФ үтүөлээх тренерэ үрдүк ааттары ылбыта.

Көнүл тустуу ветераннарын бириистэригэр сыл аайы республикатааҕы турнирдар ытыгыллар буолбуттара: РФ үс төгүллээх призера, чемпиона Н.П. Габышев, РФ чемпиона Н.А. Гоголев, РФ үс төгүллээх призера Н.К. Алексеев, Семен Дмитриев, ССРС Сэбилленилээх күүстэрин

оракка Дальнай Восток зонатын күрэхтэһиитигэр 2-с миэстэни ылары ситиспитэ. 1992 с. Иркутскай куоракка тьа сири саахыматчыттарын Россиятааҕы күрэхтэһиитигэр В. Кутукова 1-кы, И. Сивцев 3-с миэстэлэри ылбыттара. 1994 с. Московскай уобалас Одиново куоратыгар М. Попов түргэн саахыматка тьа сири саахыматчыттарын Россиятааҕы күрэхтэһиитигэр 1-кы миэстэҕэ тахсыбыта.

1987-1998 сс. улуустааҕы дуобат федерациятын председателинэн Гаврил Гаврильевич Диодоров үлэлээбитэ. Бу кэмнэ дуобат улууска күүскэ сайдыбыта. Улууска ВДФСО тренеринэн А.Г. Азаров үлэлиирэ. «Дебют» диэн дуобат кулууба аһыллан үлэтин саҕалаабыта. Бу сылларга улуустааҕы биридди-лээн уонна хамаанданан чемпионаттар, дуобат фестиваллара, М.К. Аммосов бириһигэр, Е.А. Эверстов кэриһигэр, ВЛКСМ оройуоннааҕы комитетын бириһигэр, бастакы гроссмейстер А.Г. Азаров бириһигэр турнирдар нэһиликтэр, Уус-Алдан улуунун уонна СГУ икки ардыларыгар табаарыстыгы көрсүһүүлэр куруук ытыгыллар этилэр.

Бу кэм устата Александр Азаров 1994 с. Россия гроссмейстерыгар, Розалия Егорова 1993 с. Россия спордун маастарыгар тийэ үүнэн тахсыбыттара. Ону таһынан, 22 киһи Россия спор-

нов, В. Егоров, И. Шапошников, Д. Никитин, Е. Староватова, Е. Матвеева, П. Соловьев, Е. Слепцов, Л. Бесчетнова, Т. Чекурова, Т. Дмитриева, У. Охлопкова ситиһилээхтик оонньууллара.

Тихон Ильич үлэлиир кэмигэр мас тардыһааччылар улахан ситиһиллэммиттэрэ. Бу кэмнэ Нам улуунун хамаандата республикаҕа биэр саамай күүстээх хамаанда этэ. Мас тардыһытыгар Афанасьев Саввинон, Николай Константинов, Юрий Эверстов, Андрей Винокуров, Николай Сысолятин спорт маастарынан, Иван Яковлев, Николай Эверстов, Иван Павлов, Алексей Гоголев о.д.а. спорт маастарыгар кандидатынан буолбуттара.

Биһиги эрэ улуспутугар аан бастаан хаарга мини-футбол ытыгыллар буолбута. Бу күрэхтэһи сыл аайы үгэскэ кубулуйан Кыһыны атаарыы бырааһынньыгар буолара. Бу күрэхтэһиллэр улууска эрэ буолбакка, республикаҕа улахан сэнээриини ылбыттара. Ол курдук, аһаҕас турнирдарга билигин мини-футболга лидер Горнай, Мэнэ-Хаҥалас, Уус-Алдан сүүмэрдэммит хамаандалар кэллэллэрэ уонна үксүгэр кыайтаран бараллара. Улууска футбол сайдытыгар убайды-быраатты Поповтар уонна Егор Сидоров – Пеле (Нам селота), Иван Яковлев (Партизан), Юрий Эверстов (НПУ), Михаил Заболоцкай (1 Хомустаах) о.д.а. бэйэлэрин улахан кылааттарын киллэрбиттэрэ. Оччолорго спорт бу көрүнүнэн дьарыктаныы маассабай этэ.

1996 сылтан Тихон Ильич автовокзал директорунан үлэлээбитэ. Бу үлэлиир кэмигэр автовокзал материалнай-техничекскай базатын бөбөрөтүүгэ, үлэһиттэр олорор-коммунальнай усулуобуйаларын тэрийи-игэ улахан кыһамнытын, болдомтогун уурбута. Кини ханнык да үлэҕэ, дуоһунаска үлэлээтэр талааннаах тэрий-ээччи, принципиальнай уонна үтүө суобастаах үлэһит быһытынан сыаналанара. Бу кэмнэ да спорду пропагандалырын тохтоппотоҕо. Ол курдук, Ил Түмэн депутата Н.И. Румянцев бириһигэр, «Колми-95» САО кубога волейболга күрэхтэһиитигэ тэрийэ ытыгара. Спорт ветераннарын ортотугар волейболга ытыгыллар күрэхтэһиллэргэ спонсор быһытынан көмөлөһөр. Элбэх спортивнай күрэхтэһиллэргэ транспорунан хааччылан көмөлөспүтэ.

Тихон Ильич улахан дьиэ кэргэн аҕа баһылыга, тапталлаах кэргэн, аҕа, эйэбэс эһээ. Кини дьиэ кэргэнэ улууска биэр биллэр, улахан убаастабыллан туһанар, чөл олохтоох ылынан биллэр. Кэргэнэ Мария Васильевна Намнааҕы начальная оскуола үрдүк категориялаах учуутала, СР үөрэҕириитин туйгуна, үөрэбин бүтэриэйдигэр 30-тан тахса сыл учууталлаан кэллэ.

Карамзиннар икки уол оҕолоохтор. Улахан уол Василий Дьокуускайга ис дьыала министрестыгар долубунай ирдэбил управлениетыгар үлэлиир, полиция капитана. Кэргэнэ Сардана Марха оскуолатыгар уруһуй, черчение учуутала. Василийдаах 1-кы, 2-с кылааска үөрэнэр икки уол оҕолоохтор.

Кыра уол Никита эмиз убайын курдук полиция сотруднига, эмиз полиция капитана, үрдүк юридическай үөрэхтээх. Кэргэнэ Ньургуйаана эмиз полиция үлэһитэ, полиция лейтенана. Эдэр ыал Уус-Алдан улуунугар олоролор, үлэлииллэр.

Ити курдук, Тихон Ильич улууска спорт сайдытыгар бэйэтин улахан кылаатын киллэрбитэ, кыһамныатын, сыратын ууран туран үлэлээбитэ. Киниэхэ дьолу-соргуну, ситиһиллэри баҕарабыт.

В. РЫКУНОВА
(Төлөбүрдээх төрүөккэ бачээтэнэр)

СПОРТ САЙДЫТЫГАР ҮГҮС ҮТҮӨЛӨӨХ

чемпиона Максим Тихонов, Иннокентий Бугаев бириистэригэр. Хапсаҕайга С.И. Ли-Фу бириһигэр республиканскай турнир ытыгыллан саҕаламмыта.

Тустууктар Россия таһымнаах тийэ үрдүк ситиһиллэммиттэрэ. Ол курдук, Кирилл Павлов 1994 с. ыччаттар ортолоругар ССРС-ка бастыыр иһин күрэхтэһиитэ 2-с миэстэни, 1996 с. РФ чемпионатыгар 2-с миэстэни, Тегеран куоракка студеннар аан дойдутааҕы чемпионаттарыгар 4-с миэстэни ылбыта. Петр Юмшанов РФ икки төгүллээх чемпиона буолбута, аан дойдучу чемпионатыгар 3-с миэстэни ылбыта, аан дойдучу кубогун 2 төгүллээх кыайылааһынан буолбута. Дмитрий Ушницкай греко-римскай тустууга РФ чемпиона буолбута.

Саахымат федерациятын председателинэн оҕо спортивнай оскуолатын старшай тренере Николай Иванович Алексеев үлэлээбитэ. Бу кэм устата М. Попов, Г. Эверстова, В. Матвеев, И. Сивцев, А. Егоров, В. Кутукова спорт маастарыгар кандидат нуорматын толорбуттара. Республика таһымнаах араас күрэхтэһиллэргэ: профсоюзтар, дьахталлар күрэхтэһиллэригэр «Магистраль века» фестивалыга, республикатааҕы саахымат фестивалыгар о.д.а. күрэхтэһиллэргэ М. Попов, В. Кутукова, В. Матвеев, А. Ушницкай о.д.а. ситиһилээхтик кыттыбыттара. Россия таһымнаах күрэхтэһиллэргэ улуус саахыматчытара эмиз үрдүк көрдөрүүлэри ситиспиттэрэ. Ол курдук, 1988 с. В. Кутукова Хабаровскай ку-

дун маастарыгар кандидатынан буолбуттара: 1989 с. Г. Местников (Хамаҕатта), П. Охлопков, Н. Соловьев (1 Хомустаах), 1990 с. Е.Р. Леонтьев, А. Охлопков (Хамаҕатта), И. Лаврентьев (1 Хомустаах), 1991 с. И. Собакин (Нам), Е. Петров (Модут), 1994 с. Д. Федоров, П. Большаков (Нам), 1995 с. Г. Егоров, А. Беляева (Нам), Е. Охлопкова (1 Хомустаах), Л. Гаврильева (Партизан), 1996 с. П. Азаров (1 Хомустаах).

1989 с. Нам улуунун хамаандата дуобакка республика чемпионатыгар 1-кы миэстэни ылбыта.

Улуус дуобатчытара республика, аан дойдучу таһымнаах элбэх ситиһиллэммиттэрэ. Ол курдук, гроссмейстер Александр Азаров 1988-1996 сс. республика чемпиона, 1994 с. аан дойдучу чемпионатыгар 3-с миэстэни ылбыта, хамаанданан аан дойдучу кубогун хаһаайына буолбута. Россия спордун маастара Розалия Егорова 1996 с. республика чемпионатыгар 3-с миэстэҕэ тиксибитэ. Россия спордун маастарыгар кандидат П.П. Собакин 1995 с. республика чемпиона буолбута. Россия спордун маастарыгар кандидат Григорий Местников 1989 с. аан дойдучу дуобатчыгар республикатааҕы ВДФСО күрэхтэһиитигэр 2-с миэстэҕэ тахсыбыта.

1989-2010 сс. остуол тенниһин федерациятын председателинэн остуол тенниһигэр ветераннарга республика хас да төгүллээх чемпионна Валерий Ефремович Егоров талыллан үлэлээбитэ. Спорткомитет теннис сайдытыгар төһө кыалларынан көмөлөһөр, хас да остуол ылан биэрбиттэрэ. Валерий Ефремович бэйэтэ начальнай оскуола директора буолан бу оскуола базатыгар теннистиир буолбуттара, спортсменнарга усулуобуйа тэрийэн дьарыктанан барбыттара. Спортсменнар араас таһымнаах республиканскай күрэхтэһиллэргэ миэстэлэһэр буолбуттара. 2004 с. СР спортивнай оонньууларыгар кини улуустарга 2-с миэстэни, 2006 с. 3-с миэстэни ылбыттара. Бу кэмнэ В. Иванов, П. Федоров, Д. Никитин, В. Новгородов, В. Егоров, К. Олесов, А. Кутукова, Е. Староватова, Л. Бесчетнова о.д.а. таһаарылаахтык оонньуур этилэр. Кэлин республиканскай таһымнаах күрэхтэһиллэргэ В. Ива-

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Понедельник, 26 мая

06.15 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.15 Контрольная закупка
09.45 Жизнь здорово! 12+

18.45 Давай поженмся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с “Балабол” 16+

18.45 Давай поженмся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с “Балабол” 16+

14.50 Голос. Дети
16.55 Чувство юмора 16+
18.00 Вечерние новости (с субтитрами)
18.15 Женский журнал

РОССИЯ 2
Понедельник, 26 мая
10.45 Т/с “Тайная стража. Смертельные игры” 16+

00.35 Диверсанты
01.00 Х/ф “Клянёмся защищать” 16+

18.20 Х/ф “Клянёмся защищать” 16+
00.55 Баскетбол. Единая лига ВТБ. 1/2 финала.

19.30 24 кадра 16+
20.00 Наука на колесах
20.35 Рейтинг Баженова

РОССИЯ 1

Понедельник, 26 мая

05.00 Утро России
09.00 Большой африканский разлом 12+

11.30, 14.30, 17.45, 19.35 Вести-Москва
11.50, 14.50, 18.05 Вести. Дежурная часть

06.00 “Году культуры” (ТВ «Спектр») 6+
06.30 «В кадре-республика» (ТВ «Томпо») 6+

26 МАЯ, понедельник
06:00 “Году культуры” (ТВ «Спектр») 6+

10:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

10:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

информационная программа 12+

«Розовая чайка» ТВ) 6+
12:30 «Кырдыгас саллаат санаалара» 6+

26 МАЯ, понедельник

06:00 “Году культуры” (ТВ «Спектр») 6+
06:30 «В кадре-республика» (ТВ «Томпо») 6+

29 МАЯ, четверг

6:00 «Культура сылыгар» («Эдыгэс» ТВ) 6+

30 МАЯ, пятница

6:00 «Арктика сылыгар» 6+
7:00 «Сага күн-Новый день» 6+

31 МАЯ, суббота

07:00 «В кадре-республика» (ТВ «Чароит») 6+

1 ИЮНЯ, воскресенье

07:00 «Хайдах олорубут, тыа дыоно?» («Бэрдэгэс» ТВ) 6+

РЕШЕНИЕ
от 07 мая 2014 г. №5-1

О внесении изменений в Решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 27.03.2014 г. № 3-1 «Об утверждении Инвестиционного бюджета муниципального образования «Намский улус» на 2014 год»

В соответствии с п.1 ч.1 ст.15, п.2 ч.10 ст.35 Федерального закона от 06.10.2003 г. №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», с ч.1 ст.9 Бюджетного кодекса Российской Федерации, со ст.4 Решения Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 26 декабря 2013 г. №7-2 «О бюджете муниципального образования «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2014 год» Улусный (районный) Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

1. Внести в Решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 27.03.2014 г. №3-1 «Об утверждении Инвестиционного бюджета муниципального образования «Намский улус» на 2014 год» изменения, изложив приложение в новой редакции согласно приложению к настоящему Решению.

2. Опубликовать настоящее Решение в улусной газете «Энсиэли», на официальном сайте МО «Намский улус» www.sakha.gov.ru/nam.

3. Настоящее решение вступает в силу с момента официального опубликования.

4. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель Федоров А.А.).

Председатель Улусного (районного) Совета И.Р. Попов
Глава улуса А.П. Атласов

РЕШЕНИЕ
от 07 мая 2014 г. №5-2

О внесении изменений и дополнений в Решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 26 декабря 2013 г. №7-2 «О бюджете муниципального образования «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2014 год»

Руководствуясь Бюджетным кодексом Российской Федерации, Положением о бюджетном устройстве и бюджетном процессе, в соответствии с Законом Республики Саха (Якутия) «О государственном бюджете Республики Саха (Якутия) на 2014 год», Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

Внести в Решение Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 26 декабря 2013 г. №7-2 «О бюджете муниципального образования «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2014 год» (в редакции Решением УСД МО «Намский улус» от 06.02.2014 №1-1, от 27.02.2014 №2-1), следующие дополнения и изменения:

- 1. В пункте 1 статьи 1 цифры «1 985 560 101,0» заменить цифрами «1 889 873 181,0», цифры «1 875 963 501,0» заменить цифрами «1 780 029 301,0»;
- 2. В пункте 2 статьи 1 цифры «2 011 039 929,0» заменить цифрами «2 056 146 926,58»;
- 3. В пункте 3 статьи 1 цифры «25 479,828» заменить цифрами «166 273 745,58»;
- 4. В пункте 7 статьи 3 цифры «372 210 679,0» заменить цифрами «406 869 279,0»;
- 5. В пункте 8 статьи 3 цифры «34 425,990» заменить цифрами «33 702 700,0»;
- 6. В пункте 2 статьи 8 цифры «50 181 597,0» заменить цифрами «54 798 297,0»;
- 7. Приложения №3, №4, №5, №6, №7, №8, №9, №10, №10.1, №10.2, №11, №14 к решению сессии Улусного Совета депутатов МО «Намский улус» от 26 декабря 2013 года №7-2 заменить соответственно приложениями к настоящему Решению.
- 8. Настоящее Решение вступает в силу со дня его официального опубликования.
- 9. Опубликовать настоящее Решение в улусной газете

РАСПОРЯЖЕНИЕ
08.05.2014 №920-р

О создании улусного организационного комитета по подготовке и проведению мероприятий, посвященных к 120-летию видного политического и общественного деятеля Якутии И.Е. Винокурова

В целях подготовки организованного проведения торжественных мероприятий, посвященных к 120-летию со дня рождения нашего земляка, видного политического и общественного деятеля Якутии Ильи Егоровича Винокурова:

1. Создать улусный организационный комитет по проведению юбилейных мероприятий к 120-летию И.Е. Винокурова в следующем составе:

Яковлев А.Я. – первый заместитель главы МО «Намский улус», председатель организационного комитета;

Дьяконова В.Н. – заместитель главы МО «Намский улус» по социальным вопросам, заместитель председателя организационного комитета;

Слепцов Ю.И. – глава МО «Хатын-Арынский наслег», заместитель председателя организационного комитета.

Члены: Шарапова Л.И. – заместитель главы МО «Намский улус» по экономике и финансам;

Попов И.Р. – председатель УСД МО «Намский улус»;

Новгородов А.Г. – глава МО «Ленский наслег»;

Степанов Н.Н. – управляющий делами администрации МО «Намский улус»;

Новиков И.С. – начальник МБУ «Управление культуры»;

Протопопов О.Н. – начальник МКУ «Управление образования»;

Ядреева Е.В. – директор Намского педагогического колледжа им. И.Е. Винокурова;

Шишкин Г.П. – директор Намского филиала НВК «Саха»;

Арынского историко-краеведческого музея им. И.Е. Винокурова;

Кривошапкин И.З. – научный сотрудник Намского краеведческого музея;

Кобякова С.Д. – председатель Совета ветеранов Намского улуса.

2. Рекомендовать органам местного самоуправления муниципальных образований улуса обеспечить организованное проведение мероприятий к 120-летию И.Е. Винокурова.

3. Организационному комитету до 19 мая 2014 г. подготовить и утвердить план мероприятий, посвященных к 120-летию И.Е. Винокурова.

4. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

Глава улуса А.П. Атласов

РАСПОРЯЖЕНИЕ
21.05.2014 №2.1-4-1103

О приостановлении внутрипоселкового маршрута
В целях подготовки организованного проведения VI спортивных игр народов Республики Саха (Якутия) распоряжаюсь:

1. Остановить движение внутрипоселкового автобусного маршрута с 21 мая 2014 г.

2. Опубликовать данное распоряжение в средствах массовой информации.

3. Контроль исполнения данного распоряжения возлагаю на заместителя главы по социальным вопросам Ядрихинскому С.П.

Глава А.Г. Новгородов

От 20 мая 2014 года
ИЗВЕЩЕНИЕ

В соответствии п. 3 ст. 30.1 Земельного кодекса Российской Федерации, сообщаем о приеме заявлений о предоставлении в аренду следующих земельных участков, по адресу:

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Г.И. Дунаева, 5/1, площадью 2021,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

«Энсиэли», на официальном сайте МО «Намский улус».

10. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель А.А.Федоров).

Председатель Улусного (районного) Совета И.Р. Попов
Глава улуса А.П. Атласов

РЕШЕНИЕ
от 07 мая 2014 г. №5-3

Об утверждении отчета об исполнении бюджета муниципального образования «Намский улус» Республики Саха (Якутия) на 2013 год»

Руководствуясь Бюджетным кодексом Российской Федерации, Положением «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в муниципальном образовании «Намский улус», Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

1. Утвердить отчет об исполнении бюджета МО «Намский улус» за отчетный финансовый год до доходам 2 688 126 534,1 руб., по расходам 2 543 413 547,28 руб., профицит 144 712 986,82 руб., в том числе:

1.1. Объем поступления доходов в бюджет по кодам бюджетной классификации доходов бюджета согласно приложению №1;

1.2. Распределение бюджетных ассигнований по целевым статьям расходов на реализацию муниципальных целевых программ и подпрограмм МО «Намский улус» на 2013 год согласно приложению №2;

1.3. Распределение бюджетных ассигнований на реализацию непрограммных средств на 2013 год согласно приложению №3;

1.4. Распределение бюджетных ассигнований по разделам, подразделам, целевым статьям и видам расходов классификации расходов муниципального образования «Намский улус» на 2013 год согласно приложению №4;

1.5. Распределение бюджетных ассигнований по разделам, подразделам, целевым статьям и видам расходов классификации расходов бюджета в ведомственной структуре расходов муниципального образования «Намский улус» на 2013 согласно приложению №5;

1.6. Распределение бюджетных ассигнований за счет средств федерального бюджета и Государственного бюджета Республики Саха (Якутия) согласно приложению №6;

1.7. Объем межбюджетных трансфертов предоставляемых другим бюджетам бюджетной системы Российской Федерации из бюджета муниципального образования «Намский улус» на 2013 согласно приложению №7;

1.8. Объем межбюджетных трансфертов получаемых из других бюджетов бюджетной системы Российской Федерации в бюджет муниципального образования «Намский улус» на 2013 согласно приложению №7,1;

1.9. Объем межбюджетных трансфертов получаемых из других бюджетов бюджетной системы Российской Федерации в бюджет муниципального образования «Намский улус» на 2013 в разрезе полномочий согласно приложению №7,2;

1.10. Объем межбюджетных ассигнований, направляемых на исполнение публичных нормативных обязательств муниципального образования «Намский улус» на 2013 в разрезе полномочий согласно приложению №8;

1.11. Источники финансирования дефицита бюджета муниципального образования «Намский улус» на 2013 согласно приложению №9.

2. Настоящее Решение вступает в силу со дня его официального опубликования.

3. Опубликовать настоящее Решение на официальном сайте МО «Намский улус».

4. Контроль за исполнением настоящего Решения возложить на постоянную комиссию по бюджету и налогам (председатель А.А.Федоров).

Председатель Улусного (районного) Совета И.Р. Попов
Глава улуса А.П. Атласов

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Е.С. Охлопкова, 4, площадью 1816,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Хамагаттинский наслег, с. Крест-Кытыл, ул. Касьянова, 29, площадью 11500,00 кв.м, для сельскохозяйственного использования;

* Хомустахский 1-й наслег, с. Кысыл-Сыр, ул. Молодежная, 2/1, площадью 2000,00 кв.м, под индивидуальное жилищное строительство;

* Хомустахский 1-й наслег, с. Кысыл-Сыр, ул. Аммосова, 49/1, площадью 1559,00 кв.м, под ЛПХ (присадебный участок);

* Ленский наслег, с. Намцы, ул. Н. Рыкунова, 44, площадью 1200,00 кв.м, под ЛПХ (присадебный участок);

В соответствии со ст. 10 Федерального закона от 24.07.2002 г. №101-ФЗ «Об обороте земель сельскохозяйственного назначения», сообщаем о приеме заявлений о предоставлении в аренду следующих земельных участков, по адресным ориентирам:

* Никольский наслег, ул. Харды-Маттата, площадью 900,00 кв.м, под конезабу;

* Искровский наслег, ул. Сайылык Эбэ, площадью 30001,00 кв.м, для использования под сенокосение.

В соответствии Земельным кодексом Российской Федерации сообщаем о предоставлении земельного участка в постоянное (бессрочное) пользование для муниципальных нужд, по адресу:

* Хомустахский 1-й наслег, Хомустахский подъем, площадью 20000,00 кв.м, под карьер песка.

За справками обращаться в администрацию соответствующих наслегов.

Директор Колодезников Р.К.

ВСЕМ ЖИТЕЛЯМ, СОБСТВЕННИКАМ МНОГОКВАРТИРНЫХ ДОМОВ ПО УЛ. ЛЕНИНА, ОКТЯБРЬСКАЯ, М. АММОСОВА УВЕДОМЛЕНИЕ

В связи с формированием генерального плана с. Намцы и проведением VI Спортивных игр народов РС(Я).

УЧУРЭХ ТЫТТАР

Убаастыыр, ахтар-саныыр күндү дьоммутун, Нам улуунун Бөтүн нэһилиэтин элбэх оҕолоох, дьонуннаах дьэзэ кэргэн аҕа баһылыгын **УВАРОВСКАЯ ГРИГОРИЙ ГРИГОРЬЕВИЧЫ**, биһиги күндү эдьийбитин **ТАТЬЯНА ВЛАДИМИРОВНА** ыал буолбуккут 35 сылын ис сүрэхпитигэр эвэрдэлибит!

Кэлэр суолгут кэскиллээх буоллун, олорор олоххут кэнчээри ыччаттаргытын кэргэн ааккытын ааттата турдуннар диэн алгыспытын аныбыт.

Эвэрдэ эрчиминэн балтыгыт Евдокия, күтөөккүт Николай уонна кинилэр оҕолоро, сизинэрэ Ноговицыннар

Убаастыыр бииргэ үлэлиир коллегабытын, кыһамнылаах үлэһиппитин **ТОРДУИНА НАДЕЖДА МИХАЙЛОВНА** олоһун орто умурһанын туолбут кэрэ-бэлиэ түгэнинэн иттиитигэр эвэрдэлибит!

Баҕарабыт ыллыктаах санаабын ыһыктыбакка, аймах-билэ дьонун убаастабылынан, ытыктабылынан кэргэнин, оҕолорун, сизинэрин тапталларыгар, сылаас сыһыаннарыгар уйдаран, хас үүнэр күнтэн үөрөн дьоллоохтук, чэгиэн-чэбдик олороргор баҕарабыт!

Хамаҕатта саха-француз лицейин коллектива

Хамаҕатта саха-француз лицейин үрдүк категориялаах физика учууталын, СР үөрэҕириттин туйгунун, РФ уонсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитин **МАТВЕЕВ АНДРЕЙ КОНСТАНТИНОВИЧ** өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн иттиитигэр эвэрдэлибит!

Баҕарабыт айымнылаах үлэвэр өссө үрдүк ситиһиллэри, кытанах доруубуйаны, үгүс үөрүүнү, эйэвэс эдэрдии эрчими, уостубат уһун үйэни.

Эн үлэвэр бэринигин, эдэр үлэһиттэргэ үтүө холобур буоларгынан астынан туран, Эйигин үрдүктүк сыаналыбыт, холобур онгостобут. Чугас дьонун, аймахтарын, коллегаларын ытыктабылларыгар арчыланан өссө да уһуннук, дьоллоохтук олороргор баҕарабыт.

Хамаҕатта саха-француз лицейин коллектива

Убаастыыр эдьийбитин, медицинскэй үлэ ветеранын, Нам сэлэиннэтин олохтообун **ИГНАТЬЕВА МАРИЯ СПИРИДОНОВНА** айгыр-силек айылдабыт уһуктар кэмигэр күн сирин көрбүт, төрөөбүт күнүгүнэн эвэрдэлибит!

Сайыны көрсө төрөөбүт буолангынын сайаас майгылааххын, аас-туор олох кыһалдаһын билбит буолангынын аһыныгас сүрэхтээххин, олоххо муспут муудараскынан чугас дьонгор холобур, өйөбүл буолабын. Сырдык ыраас диэн өйдөбүллэр Эйигин кытта дьүөрэлэһэр буоланнар олоххо кырдыгы, сиэрдээх буолууну үрдүктүк гутабын, тулабар өрүүгүн үтүөнү, үйэлээҕи түстүүгүн.

Истинник саныыр эдьийи Маайабыт, хас биридди үүнэр күнүн санаан хоту буоллун, ыалдыр диэни билбэккэ оҕолорун, сизинэрин ситиһиллэринэн кынаттанан, биһиэхэ өйөбүл, тирэх, сүбэ-ама буола уһуннук оло!

Бары үтүө санаалары кытта балтыларын, бырааттарын, кийинтэрин, күтүөттэрин уонна кини оҕолоро

Ытыктабыллаах үлэ, тыыл ветеранын **СИВЦЕВА АКУЛИНА АЛЕКСЕЕВНА** 90 сааскын туолар бэлиэ күнүнэн истинник эвэрдэлибит!

Эн 1965 сылтан уонтан тахса сыл устата сиэстэрэ хаһаайканан үтүө суобастаахтык ис сүрэххиттэн кыһаллан, үлэвэр бэринилээх холобургуна үтүө өйдөбүлү ингэрэн үлэстэбитин. Олоһун устатын тухары үлэстэбит кэмнэргэр барыгыгар күөскүн-сырабын ууран, дьон-сэргэ махтаһын, убаастабылын ылбытын.

Баҕарабыт Ытык киһибиһигэр күлүм күнтэн күөс эбинэн, Ийэ сиртэн эрчим ылан оҕолорун, сизинэрин ортолоругар этэнгэ чэгиэн сырыт. Доруубай буол.

Кини балыһа администрацията, профкома, тубдиспансер коллектива

Администрация МО «Ленский наслег» уведомляет о начале работ по сносу несанкционированных ветхих, старых строений по ул. Ленина, Октябрьская, М. Аммосова.

Всем жителям, собственникам многоквартирных домов, имеющих строения по вышеуказанным адресам, рекомендуем убрать нужные вещи с данных построек, в целях урегулирования конфликтных ситуаций.

Глава А.Г. Новгородов

Ыам ыйын 19 күнүгэр маҕаһынарны, ырынактары кэрийэ сылдан кыһыл синнигэр кэрэ былаах, замоктаах, тагас тастаах кыһыл наапканы сүтэрдим. Онно паспортым, кыра пенсионна киниискэлэрим, СНИЛС-ым, медполис уолум уонна бэйэм кизинэрэ, көрдөрөр Хамаҕаттатаабы карточкам бааллар уонна кредитим докумуона баар буолуохтаах. Булбуттар маннаҕа **89243684960, 26-4-34 тел. биллэрэргитигэр көрдөһөбүн.**

Бааһынай хаһаайыстыба кизэн сиргэ хортуоппуй, оҕуруот аһа олордуну баалаахтарга (хаһаайыстыбаларга, оскуолаарга, тэрилтэлэргэ, коллективтарга, ыалларга уо.д.а.) уу ыстарар системалаах, күрүөлээх бааһына сирин арендага биеэрэр.

Сиэмэ хортуоппуйу атылыыр.

Бааһына сирин оҕоһуутугар, хортуоппуйу, оҕуруот аһын олордуга ууну ыстарыга трактордарынан анал техниканан-оборудованианан төлөбүрдээх өнгөнү өнөрөр.

«Кэскил» бааһынай хаһаайыстыба
Билсэр тел. 89243697837

ООО «Суол» требуются механизаторы, водители грузовиков, дорожные рабочие. Продаем ПГС 1 тонна 450 руб., возможна доставка.

Тел. 41-1-08, 89247695113, 89143015719

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще – позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316. Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ООО «ВИКАРТ» Немогонский хлебозавод

В связи с расширением на постоянную работу требуются Пекари, Кондитеры, Водители, Грузчики.

От вас: ответственность, дисциплина, умение работать в команде, энергичность, желание, можно без опыта работы, возраст от 23 до 38. При себе иметь санкнижку с допуском к работе.

От нас: достойная заработная плата, соц. пакет,
Обращаться по тел: 89142941877, 89142665000.

Требуется работник на должность кассира с образованием (желательно экономическим), принести резюме, копии паспорта, диплома, трудовой книжки. Адрес: с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 5/1 (здание магазина «Туйара», 2 этаж). СКПК «Судоберегательный Союз». Тел. 43-0-89, 89247601445

ОАО «Аптека №8» требуется главный бухгалтер на конкурсной основе, с опытом работы. Знание 1С 8.2 бухгалтерии, отчетов в фонды ПФР, ФСС, ФСТ Росстат, ИФНС, ОСН обязательно. Резюме направлять на электронный адрес, по факсу и принести лично в рабочее время. Тел. 41-5-31, 41-1-73

Продолжается дополнительный набор на второй улусный конкурс красоты и таланта «Лучшая детская модель 2014», возраст с 5 до 14 лет, посвященный 1 июня – ко Дню защиты детей. Сбор участников 26 мая НСШ №1 в 17.00 ч. Инф. номер 89142385242 Управление культуры

Молодая семья снимет частный дом или квартиру в с. Намцы (желательно в центре) с июня м-ца на длительный срок. Своеременную оплату, чистоту и порядок гарантируем. Тел. 89644193899, 89243682977 (можно ватсап)

ГБОУ РС(Я) «Профессиональный лицей №2» продает рассаду: огурцы, перец – 40 руб., помидор – 30 руб., цветы: петунья бархатная – 60 руб., цветы: бархатцы, петунья, астра, флокс, цинния, душистый табак, тыква декоративная – 25 руб. Обр. по тел. 23-3-33, 89243673051, п. Графский Берег, теплица. Режим работы: с 09.00 ч. до 18.00, обед: с 13.00 ч. до 14.00 ч.

«Деньги. Легко и быстро» Займы от 2000 до 15000 руб. всего по 2-м документам! 2% в день! В срок до 14 дней. с. Намцы, ул. Ленина, 12/2, тел. 89142723633

Грузовые перевозки. Тел. 89243661967, 89841160270

Продается новостроенный частный дом в с. Аппаны – 54,3 кв.м. (лафет) 2013 г. постройки. Газ, свет, надворные постройки. Участок 25 сот. Документы все в собственности. Тел. 89142391242

Продается 3-хкомн. квартира в 4-хквартирном доме в центре с. Намцы с огороженным участком 6 соток, автономным отоплением (газ), цена – 1300 т.р. (Торг). Тел. 89841098150, 89644223812

Продаю Тойота Ractis 2006 г.в., цвет серый, V-1,3, п/привод, ДВД, МрЗ, ТВ в идеальном состоянии. Тел. 89627369474

Продаю металлическую емкость для воды с объемом 2 тонны и а/м «Москвич-2140». Тел. 89681502210

Срочно продается УАЗ-469-тентовый. Срок выпуска – 1999 г. Тел. 89148237652 (поср.)

Продается усадьба по адресу с. Намцы, ул. Колхозная – 500 т.р. Тел. 89640776425

Продается 3-хкомн. квартира по ул. Ленина за 800 т.р. Тел. 8914-294-14-94

Продаю зем. Участок в собственности, в р-не «Север-2». Тел. 89142868968

Продаю частный 2-хэтажный дом с гаражом, Нэлэгэр. Тел. 89142897155

Услуги электрика. Тел. 89246636358

СКОРО ПРИДУТ КВИТАНЦИИ НА УПЛАТУ НАЛОГОВ

Изменен порядок рассылки налоговых уведомлений на уплату имущественных налогов – налога на имущество физических лиц, транспортного, земельного налогов.

Инспекция, начиная с 2014 года, завершила работу по направлению уведомлений гражданам по уплате имущественных налогов. Теперь печать и направление налоговой корреспонденции будет осуществляться через филиал Федерального казенного учреждения «Налог-сервис» в Кемеровской области.

Т.е. исчисление имущественных налогов производится налоговыми органами по месту нахождения объекта налогообложения. А централизованную печать и рассылку документов производят ФКУ «Налог-сервис» и его филиалы. Поэтому на конвертах с налоговыми уведомлениями в качестве отправителя указывается именно ФКУ «Налог-сервис» и его филиалы, а в самом уведомлении будут указаны координаты налоговой инспекции, в которой произведено исчисление налогов. Так что не надо волноваться по этому поводу.

Информацию о периодах направления уведомлений на уплату налога на имущество физических лиц, земельного и транспортного налогов в конкретной налоговой инспекции можно узнать, воспользовавшись интернет-сервисом «Сроки направления налоговых уведомлений».

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России №5 по РС(Я)

РАСПОРЯЖЕНИЕ №73 от 14 мая 2014 г.

Об установлении размера платы граждан за жилое помещение и вывод ТБО на 2014 год по МО «Хатырский наслег»

На основании Федерального Закона от 27.07.2010 г. №237-ФЗ «О внесении изменений в Жилищный кодекс Российской Федерации» и постановления Правительства РС(Я) от 10.05.2007 г. №199 «О полномочиях по регулированию цен и тарифов в РС(Я) для нанимателей жилых помещений по договорам социального найма, договорам жилых помещений, которые не приняли решение о выборе способа управления многоквартирным домом, или если принято решение о выборе способа управления этим домом не было реализовано по МО «Хатырский наслег», распоряжаюсь:

- 1. Установить размер платы граждан за жилое помещение:
1.1. На период с 01 июля 2014 г. по 30 июня 2015 г.:
1.1.1. Техническое обслуживание, в месяц за 1 м2:
- системы отопления – 1,79 рублей;
- системы отопления и электрооборудования – 2,68 рублей;
- системы отопления, электрооборудования, водоснабжения и водоотведения – 5,26 рублей.
1.1.2. Содержание дворовой территории, в месяц за 1 м2:
- благоустроенный жилой фонд – 2,77 рублей;
- неблагоустроенный жилой фонд – 3,86 рублей.
1.1.3. Вывоз ТБО, МБО, сухого мусора, в месяц за 1 м2:
- благоустроенный жилой фонд – 1,62 рублей;
- неблагоустроенный жилой фонд – 2,66 рублей.
2. Настоящее распоряжение опубликовать в средствах массовой информации.
3. Контроль за выполнением данного распоряжения возложить на главного специалиста Данилову Е.Н.

Глава МО «Хатырский наслег» Пинигин А.М.

МАХТАЛ

Бу дьыл ыам ыйын 20 күнүгөр кэргэним, аҕабыт, эһэбит, «Хатырык нэһилиэгэ» МТ олохтооҕо Сивцев Арьян Петрович ыарахан ыарыыттан бу олохтон туораата.

Кэргэммин, аҕабытын, эһэбитин Арьян Петровичи ыалдыан сытабына көрбүт, бүүбэйдэбит, эмтээбит улууустаагы эмтигир киин кылаабынай бырааһа Слепцов Леонид Алексеевичка, киин күүстээх хамаандатыгар (коллективыгар), чуолаан реанимация отделениетын амарах сүрэхтээх үлэһиттэригэр, бырааска Борисов Григорий Константиновичка, терапия отделениетын бары үлэһиттэригэр, олохтоох Хатырыктаагы участковой балыһабыт коллективыгар, бүүбэйдээн айанга илдьэ сылдьыбыт фельдшер Попова Нария Александровнаҕа, терапевт Бочкарева Зинаида Владимировнаҕа, «Суһал көмө» массыынатын суоптарыгар Павлов Алексей Дмитриевичка, сымнаҕас айанын иһин, тihэx күнүгөр дьылы көрбүт, бүүбэйдэспит сиэтэрэбитигэр Бугаева Полина Васильевнаҕа махтанабыт.

Убаастабыллаах эмчиттэрбит, доруобуя харыстабылын үлэһиттэрэ, кырдыҕас киһи дьэн кынчарыйбакка, бүппүт дьэн аахсыбакка, аҕалы аһынан, ийэли истинник кыһаллан эмтээбиккитигэр, көрбүккүтүгэр, олохтон иһин охсуспукутугар мунура биллибэт махталбытын биллэрэбит. Сыралаах, араас өрүттэрдээх үлэһит үрдүк ситиһиилээх, үтүө түмүктээх буоллун! Дьыэ кэргэннитигэр эйэ, дьол энгэрдэстин!

Кэргэнэ Дорофеева Татьяна Андреевна, оҕолоро

КЭРИЭСТЭБИЛ

Күндү киһибит, тапталлаах бырааппыт, убайыт Сивцев Петр Семенович (Петин) биһигиттэн букатыннаахтык олус холмолотоохтук, соһумардык барбыта ыам ыйын 23 күнүгөр 9 хонуга буолла.

Эмискэччитэ бэрт буолан, күндү киһибит суох буолбутун билгитин да итэҕэйбэспит. Өссө да олоруо, олоххо-үлэҕэ санаатын толоруо, үөрө-көтө сылдьыа хааллаҕа. Петябыт от ыйын 11 күнүгөр 1981 сыллаахха күн сириин көрбүтэ. Кыра эрдэбиттэн олус талааннаах үнкүүһүт, ырыаһыт. 4 сааһыттан эһин араас кэнсиэрдэргэ грузинкайды үнкүүлээн кыттан киирэн барбыта. Ол курдук, бу сырдык тыына быстыар дэри куруук үнкүүлүү, ыллыы сылдыбыта. Ханнык да күрэххэ кытыннар куруук ситиһи өрөгөйүн билэн кэлэрэ. «Туй Хайа» куонкуруска баран гран-при аатын ылан олус үөрдүбүтэ. Ытык-Күөлгэ Аркадий Алексеев эдэр талааннары арийыһы күрүбэр кыттан гран-при ылан, Аркадий Алексеевтаагы кытта гастролга сылдыбыта.

Кыра эрдэбиттэн ийэтигэр көмөлөнөн, ас астаһан 10-ча сааһыгар бэйэтэ рещеби көрөн эһин араас минньигэс астары буһаран бары аймах оҕутун күндүлүүрө. Кыра эрдэбиттэн олус үөрүнньөн, аламаҕай, кэлбит ыалдыкка концерт бөһөтүн көрдөрөрө.

Тапталын Мирингэйн көрсөн үс оҕону төрөтөн ыал аҕата хайдах буолуохтаабын чаҕылхайдык көрдөрөн ааста. Икки этээстээх дьыэ туттан үөрө-көтө малаһыннаабыһыт бу күн бэҕэһээ курдук этэ. Хаһан да санаатын тунэрбэт, мындыр толкуйдаах, сагаммат-кыаллыбат дьэни билбэт этэ. Ылсыбытын тihэҕэр тиэрдэр идэлээҕэ. Гаражтарын түргэн үлүгүрдик бэкээринэ ғына кэргэнинэстэн онгостон кондитерскай аһы астаан Мирингэйн кытта тэһгэ сылдьара. Сымнаҕас майгылаах, дьону өйдүүр, ыалдытымсах, бэриниилээх доҕор, амарах аҕа этэ. Аймах-билэ дьонугар амарах сыһыаннаах, сүрдээх истин дууһалааҕа. Нэһилиэтин, улуһун чизһин элбэх куонкуруска кыттан ситиһиилээхтик көмүскээбиттэрэ. Кэргэнэ сахалыы таҕас тиктэҕинэ тэбис-тэһгэ көмөлөнөн тиксэрэ. Оҕолорун кытта бары биһиргэ сылдьан үлэһиттэрэ, сыннааналара. Биһиги аймахха саамай ырыаһыһыт этэ. Элбэх бырааһынныктарга аймахтар ааттарыттан наар музыкальнай нүөмэр биэрэрэ.

Истинник саныыр бырааппыт, убайыт олонор аасытыт сырдык олоҕо биһиги дьыэ кэргэнгэ, бар дьонугар, үтүө сиэрдээх сыһыан, олоххо тардыһы тыһынаах холбура буолан үйэ-саас тухары хаалыаҕа, олохтут устатын тухары саныахпыт, ахтыахпыт, суохтуохпут.

Бу ыар буруйу онорбут, Петиний сырдык тыһынын быспыт киһи буруйга-сэмэҕэ тардылыа дьэн биһиги аймах бүк эрэнэр.

Ийэтин биһиргэ төрөөбүтүн дьыэ кэргэттэрэ

Table with 2 columns containing obituary notices for various individuals, including names, dates of death, and family members. Notices include details about funerals and family tributes.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбуяааччы — 41496, суругу тиһии, хаһыаты тангы — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральная сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгөр регистрацияламмыт нүөмэрэ — ШИ №ТУ14-0216.
Сурукка ааккытын-суолугун, үлэһитин, дьыэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияҕа киирбит суруктар төһөрүллүбөттөр. Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.
«ЭНСИЭЛИ» - Нам улуһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам улуһа, Нам сэл., Заложная ул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат
РИС талыһына, таһылына уонна бэчээттиир сыһар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная ул. №4
Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лис
Көһүл сыһанан атыһыланар
Индекс — Р0005. Тираһа — 2190
Бэчээккэ илии баттанытын графига — 12:00 ч. 23.05.2014 с.
Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 23.05.2014 с.